

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 18 Januari 1900.

För konungahus och folk har Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Margaretha Sofia Lovisa Ingeborgs födelse å Parkudden å Kongl. Djurgården den 25 Juni 1899 utgjort en glädjande tilldragelse.

Den 14 Juli 1899 undertecknades i Stockholm en konvention med dertill hörande protokoll angående ordnandet af fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen. Kongl. Maj:ts ratifikation derå har utfärdats den 4 sistlidne Augusti.

Konvention
med Danmark
ang. fiskeri-
förhållanden.

Med Bulgarien har aftal medelst utväxlande af ministeriella noter ingåtts den 8 Januari 1900 om ömsesidig behandling i fråga om tullafgifter som den mest gynnade nation.

Aftal med Bul-
garien ang.
tullafgifter.

Underhandlingar hafva pågått rörande undertecknande af en deklARATION angående tolkningen af art. 4 i den mellan de Förenade Rikena och Spanien bestående sjöfartstraktat.

Deklaration
rörande tolk-
ning af sjö-
fartstraktaten
med Spanien.

De med Chilenska regeringen inledda underhandlingar om avslutande af en traktat angående handels- och sjöfartsförhållandena mellan de Förenade Rikena och Chile hafva fortgått.

Underhand-
lingar om trak-
tat med Chile.

Ratifikation å Kongl. Maj:ts ratifikation af den i Haag den 14 November 1896 afslutade internationel konvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen samt af det den 22 Maj 1897 undertecknade tilläggsprotokoll, innehållande närmare tolkning af vissa punkter i konventionen, har gifvits den 11 Mars 1899 och den 27 April deponerats i nederländska utrikesdepartementet.

Internationel fiskerikonferens i Stockholm. På en af Kongl. Maj:t aflåten officiel inbjudning hafva norska, danska, ryska, tyska, nederländska och britiska regeringarna genom ombud deltagit i en internationel konferens, som den 15 Juni 1899 sammanträd i Stockholm för uppgörande af plan för ifrågasatt samverkan mellan Sverige, Norge, Danmark, Ryssland, Tyskland, Nederländerna och Britiska riket vid hydrografiska och biologiska undersökningar i Nordhafvet, Nordsjön och Östersjön i fiskeriernas intresse.

De af konferensen fattade beslut hafva underståts regeringarna i nämnda länder, hvarjemte franska och belgiska regeringarna inbjudits att deltaga i dessa internationella hafsundersökningar.

Internationel fredskonferens. På inbjudan af Kongl. nederländska regeringen hafva de Förenade Rikena genom diplomatiskt ombud, biträdt af tvenne tekniske delegerade för hvarterdera riket, deltagit i den internationella konferens, som den 18 Maj 1899 sammanträdde i Haag för öfverläggning om de verksammaste medlen att trygga den allmänna freden och inskränka öfverdrifna militära rustningar, och har ombudet å de Förenade Rikenas vägnar undertecknat följande vid densamma beslutade konventioner och deklARATIONER, nemligen:

- 1) konvention om biläggande på fredlig väg af mellanfolkliga tvister;
- 2) konvention rörande lagar och bruk under krig till lands;
- 3) konvention angående tillämpning under krig till sjös af Genferkonventionens af den 22 Augusti 1864 grundsatser;
- 4) deklARATION angående förbud mot att kasta projektiler och sprängämnen från ballonger o. s. v.;
- 5) deklARATION rörande förbud mot användande af projektiler, hvilkas enda ändamål är att sprida qväfvande eller dödliga gaser;
- 6) deklARATION rörande förbud mot användande af kulor, som med lätthet i menniskokroppen utvidgas eller tillplattas.

Kongl. Maj:ts ratifikation å dessa aftal har ännu icke gifvits.

Godkännande af den internationella kaj-kommissionens betänkande. För turkiska regeringen har tillkännagifvits Kongl. Maj:ts godkännande af bestämmelserna i det betänkande, som afgifvits af den år 1896 tillsatta internationella kajkommissionen, äfvensom af den vid betänkandet fogade kajtariff. betänkande.

Det mellan Sverige och Norge m. fl. stater, å ena sidan, samt Marocko, å Anslutning till den andra, den 31 Maj 1865 afslutade fördrag angående förvaltningen och un- den internatio-
derhållet af en fyrinrättning på Cap Spartel har blifvit tillträdt af Ryssland nella konven-
genom ett för sådant ändamål den 31 Maj 1899 i Tanger undertecknad pro- tionen om en
tokoll. på Cap Spartel.
fyrinrättning

Vid en i Berlin förliden vår hållen internationel kongress för bekämpande Kongress i
af tuberkulosen såsom folksjukdom hafva de Förenade Rikena varit genom Berlin för be-
särskilda ombud representerade. kämpande af
tuberkulosen.

Kongl. Maj:t har dessutom sändt ombud till följande internationella kon- Öfriga inter-
gresser: nationella kon-
gresser.

- XII. orientalistkongressen i Rom;
- en internationel kongress i Venedig för den högre handelsundervisningen;
- en internationel medicinsk konferens i Bryssel; samt
- trede internationella kongressen för gynekologi och obstetrik i Amsterdam.

På framställning af egyptiska regeringen har Kongl. Maj:t meddelat sam- Godkännande
tycke till utfärdande af två dekret om förlängning af de blandade domstolarnes af egyptiska
i Egypten verksamhet dels på ett år från den 1 Februari 1899, dels på fem år lagförslag.
från den 1 Februari 1900, två dekret angående ändringar i de blandade dom-
stolarnes organisationsreglemente, ett dekret angående ändringar i lagen om
företrädesrätt till köp, två dekret angående pantlånerörelsen och sju dekret rö-
rande ändringar i den blandade konkurslagstiftningen i Egypten.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1898 har blifvit afgifven Berättelse an-
och i vanlig ordning till trycket befordrad. gående rätts-
väsendet.

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande af Kongl. Utfärdade för-
Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa fattningar.
förändringar antagna författningar, nemligen:

- 1899 den 6 Mars: lag om handräckning åt utländsk domstol;
- » » » » lag om vittnesförhör vid utländsk domstol;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 3 § i lagen den 19 November
1886 angående skyldighet för utländsk man att i
rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa
borgen för kostnad och skada;

- 1899 den 6 Mars: lag om verkställighet i visst fall af utländsk domstols beslut;
- » » 29 » lag om ändrad lydelse af 3 mom. i förordningen om biskops- och superintendentsval den 30 Maj 1759;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 67 § konkurslagen;
- » » » » lag, innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 April 1881;
- » » 26 Maj: lag angående förändring af tomts område;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 11 kap. 2 § jordabalken;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 9 och 18 §§ i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 Juni 1875;
- » » » » lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 3 § sjölagen;
- » » 16 Juni: lag om ändrad lydelse af 86, 87, 123 och 148 §§ i strafflagen för krigsmagten den 7 Oktober 1881;
- » » 10 Juli: lag om ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats af embets- eller tjänsteman;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 17 kap. 11 § handelsbalken;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 85, 86, 143 och 164 §§ utsökningslagen;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken;
- » » » » lag angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 5 och 6 §§ i förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 Maj 1872;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 17 § i lagen om handelsbolag och enkla bolag den 28 Juni 1895;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 41 § i lagen om aktiebolag den 28 Juni 1895;
- » » » » lag angående ändrad lydelse af 24 § i lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet den 28 Juni 1895;
- » » 20 Oktober: lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 Maj 1884;
- » » » » lag angående ändring i vissa delar af förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 December 1880;

och har Kongl. Maj:t tillika, i den ordning § 87 regeringsformen föreskrifver, med bifall till senast församlade Riksdags förslag, låtit utfärda:

- 1899 den 30 Juni: lag angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, så ock af särskild sockenstufva;
- » » » » lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse;
- » » 10 Juli: lag om skydd för vissa mönster och modeller;
- » » » » lag om beräkning i vissa fall af tid, som afses i lagen om skydd för vissa mönster och modeller;
- » » » » lag om ändrad lydelse af 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:

- 1899 den 3 Mars: kungörelse angående ändrad lydelse af § 6 mom. 5 och § 8 mom. 1 i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för Dess Nedre Justitierevision den 30 December 1876;
- » » 29 » kungörelse angående ordningen för utbetalande af ersättning enligt lagen om handräckning åt utländsk domstol den 6 Mars 1899;
- » » 5 Maj: kungörelse angående delgifning af handling på begäran af utländsk myndighet;
- » » » » kungörelse angående biträde af Konungens Befallningshafvande för delgifning af rättegångshandlingar i vissa främmande stater;
- » » » » kungörelse angående befrielse för vissa främmande undersåtar från skyldighet att i rättegång ställa säkerhet för kostnad och skada;
- » » » » kungörelse angående tillämpning af lagen om verkställighet i visst fall af utländsk domstols beslut den 6 Mars 1899;
- » » » » kungörelse angående ändrad lydelse af § 26 i riddarhusordningen den 22 Juni 1866;
- » » 16 Juni: disciplinstadga för krigsmagten;
- » » 10 Juli: kungörelse angående ändring i nådiga kungörelsen den 12 Juli 1878 om kronofogdes och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål samt angående hvad vid utsökningslagens tillämpning i vissa andra fall skall iakttagas;
- » » » » kungörelse om ändrad lydelse af 1 och 9 §§ i stadgan angående notarii publicibefattningen den 6 Oktober 1882;
- » » 22 December: kungörelse om renmärkesförtecknings förande och hvad i sammanhang dermed iakttagas skall.

Tillfällig förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter. Såsom förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter har medgifvits anställande af en extra revisionssekreterare äfven under innevarande år.

Tillsattkomité. Åt dertill utsedde komiterade har Kongl. Maj:t uppdragit att vidtaga en revision af gällande legostadga och i sammanhang dermed taga i öfvervägande frågan om införande af sådana särskilda bestämmelser, som må finnas erforderliga till beredande af skydd åt i behörig ordning ingångna arbetsaftal.

Förening af tingslag. Kongl. Maj:t har förordnat, dels att Vestmanlands norra domsaga skall från och med ingången af år 1900 indelas i två tingslag, bestående det ena af Gamla Norbergs bergslags och Vagnsbro härad med tingsställe i Norbergsby och det andra af Norrbo härad, dels att Torna och Bara härad skola från och med samma tidpunkt utgöra ett tingslag, dels ock att Lyhundra härad, Frötuna och Länna skeppslag, Bro och Vätö skeppslag samt Sjuhundra härad skola från och med 1901 års ingång utgöra ett tingslag med tingsställe i Norrtelje.

Organisation af rådstufvurätter och magistrater. Efter vederbörandes förslag har Kongl. Maj:t dels fastställt reglemente för rådstufvurätten och magistraten i Uddevalla samt arbetsordning och lönestat för rådstufvurätten och magistraten i städerna Karlstad, Trelleborg och Köping, dels ock meddelat föreskrifter angående vissa ändringar i den för rådstufvurätten och magistraten i Gefle gällande lönestat äfvensom angående pensionering och semester m. m. för Göteborgs stads embets- och tjenstemän.

Reglering af rikets indelning. Med afseende å rikets indelning hafva bestämmelser blifvit meddelade, bland annat, om öfverflyttning till städerna Hernösand och Vadstena af vissa närbelägna områden.

Arméns vapenöfningar. Arméns vapenöfningar hafva under år 1899 omfattat: vid de garnisonerade trupperna, utom skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, rekrytutbildning och skolor för underbefälsutbildningen under hela eller större delen af året samt detachementsöfningar med i Stockholm förlagda trupper, hufvudsakligen tillhörande fjerde arméfördelningen;

vid det icke garnisonerade infanteriet, med nedannämnda undantag: stamrekrytmöte i 50 dagar i två omgångar, förberedande korpralskola i 50 dagar, korpralskola i 100 dagar, möte för de till staben hörande officerarne i 6 dagar, officersmöte i 5 dagar och regementsmöte i 22 dagar. I två perioder, hvar-

dera af omkring ett halft år, hafva anordnats vid andra och femte arméfördelningarnes regementen rekrytskola samt vid nämnda regementen och Gotlands infanteriregemente förberedande korpral- och korpralskola. Vid Smålands grenadiercorps har förberedande korpralskola icke egt rum;

vid det icke garnisonerade kavalleriet, vid skånska husar- och dragonregementena samt vid Norrlands dragonregemente, med nedannämnda undantag: rekryt- och remontmöten i två omgångar med 100 dagar i första och 75 dagar i andra omgången, möte för de till staben hörande officerarne i 6 dagar, befälsmöte för officerare i 15 dagar och för underofficerare samt korpraler m. fl. i 10 dagar äfvensom regementsmöte i 23 dagar. Rekryt- och regementskolor hafva pågått vid skånska husar- och dragonregementena samt vid Norrlands dragonregemente under hela året, utom under tiden för regementsmötet;

med beivringen: rekrytmöte vid infanteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen i 68 dagar samt vid kavalleriet i 90 dagar äfvensom regementsmöte i 22 dagar vid de förstnämnda truppslagen.

Under regementsmötena hafva fälttjänstöfningar, afseende gemensamt uppträdande af flera vapenslag, i större omfattning egt rum, hufvudsakligen med trupper af första och andra arméfördelningarne.

Infanterivolontärskolorna å Karlsborg, i Hernösand och i Ronneby började den 23 sistlidne September; vid volontärskolan å Notviken tog ny kurs sin början den 1 påföljande Oktober, allt i öfverensstämmelse med förut tillämpade planer. Infanterivolontärskolor.

Kavalleriskolan i Stockholm började den 23 sistlidne September. Kavalleriskolan.

Fältöfningar hafva under år 1899 varit anordnade för officerare af generalstabens, kavalleriets och fortifikationen äfvensom vid andra och fjerdre arméfördelningarne samt för intendenturcorpsen. Planlagda sådana öfningar vid tredje arméfördelningen blefvo inställda på grund af den mjeltbrandsepidemi, som härjade i Vestergötland. Fältöfningar.

Till infanteriskjutskolan å Rosersberg hafva såsom elever varit beordrade 61 officerare, deraf 1 från flottan och 1 från Karlskrona artillericorps. Skjutskolor.

För fältartilleriet hafva skjutskolor dels för subalternofficerare och dels för äldre officerare varit anordnade å Marma. En för arméns och flottans fästningsartillericorpsers gemensam skjutskola har varit sammandragen och under större delen af öfningstiden förlagd till Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Till gymnastiska centralinstitutet hafva såsom elever beordrats: i instruktörskursen 25, i gymnastiklärarekursen 12 och i sjukgymnastiska kursen 10 officerare. Öfriga skolor för utbildning af officerare.

Vid ridskolan å Strömsholm undervisas såsom elever i kavalleriofficerskursen 15 och i lärokursen för stallmästare- och beridareelever 1 officer.

I under år 1899 anordnad ridskolekurs för officerare af infanteriet hafva deltagit 9 officerare.

Vid krigshögskolan utgör elevantalet 36, deraf 1 från flottan och 1 från Karlskrona artillericorps, och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 82, deraf 12 från nämnda corps.

16 subalternofficerare ur infanteriet samt 1 från flottan hafva under år 1899 vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori genomgått en tre månaders kurs i tillverkning och besigtning af gevär.

Krigsskolan. Från krigsskolan hafva under år 1899 utexaminerats 117 elever, berättigade att föreslås till officerare, och såsom elever dit beordrats 103 sergeanter.

Reserv-officerare. 8 reservofficersaspiranter hafva under år 1899 uppfyllt fordringarne för att kunna föreslås till reservunderlöjtnanter.

Åtskilliga utbildningskurser. Kurser hafva varit anordnade i kavalleriets telegraftjenst samt för utbildning af hofslagare, sjukvårdssoldater och gevärshandverkarsoldater..

Generalstabens verksamhet. För generalstabens verksamhet redogöres som följer:

Kommunikationsafdelningen har under år 1899 sökt följa utvecklingen af särskildt de svenska förbindelsemedlen. Vid afsyningen och besigtningen af mera betydande bandelar hafva särskildt kommenderade officerare närvarit.

Den år 1897 påbörjade omarbetningen af transportplanerna för arméns strategiska uppmarsch och koncentreringsplaner har under året fortgått enligt plan.

De för truppernas transport å jernväg till och från årets fälttjänstövningar i Skåne erforderliga planerna hafva utarbetats inom afdelningen.

Inom afdelningen förda väg- och telefonkartor hafva fullständigats.

Vid militärstatistiska afdelningen hafva arbetena fortgått enligt plan, hvarjehemte — förutom en del militärstatistiska utredningar dels med anledning af nådiga remisser, dels för generalstabens eget behof — följande arbeten blifvit utförda:

förslag till åtskilliga förenklingar vid beväringens inkallelse samt till bestämmelser för det år 1899 verkställda inkallelseförsöket med 1:sta klassens beväring;

statistik rörande de värnpliktige åren 1897 och 1898 (befordrad till trycket) samt

berättelse om fälttjänstövningarna i Skåne år 1899 (ännu icke afslutad).

Derjemte hafva arbeten utförts i förening med dertill särskildt i nåder förordnade landstatstjenstemän i ändamål att sammanfatta mobiliseringsföreskrifterna, i hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande angår.

Krigshistoriska afdelningen har under år 1899 fortsatt arbetet på tredje och fjerde delarna af »Sveriges krig åren 1808 och 1809».

I krigsarkivet har ordnandet af handlingarna fortskridit enligt plan. Till arkivet hafva såsom gåfva öfverlemnats 100 nummer (handlingar och kartor m. m.), hvarjemte ett antal af skrifter, hufvudsakligen från länsarkiven, förvärfvats.

Beträffande topografiska afdelningens verksamhet har redogörelse för densamma, jemlikt instruktionen för rikets allmänna kartverk, af kartverkschefen blifvit till Civildepartementet afleinnad.

Under år 1899 hafva anskaffats eller blifvit bestälda:

för fältartilleriet en del försöksmateriel för snabbskjutande kanoner samt för fästningsartilleriet automatiska gevärskulsprutor, 12-cm. kanoner för pansartorn och 24-cm. haubitser med lavetter äfvensom projektiler för ersättning af under året förbrukade samt för fyllande af mobiliseringsbehovet.

Artilleriets materiel och ammunition.

Vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori har tillverkning af 6,5 mm. vapen pågått och till 1899 års slut framstälts omkring 15,400 6,5 mm. gevär m/96 och 6,700 6,5 mm. karbiner m/94.

Eldhandvapen med ammunition.

2,000 år 1898 bestälda 7,5 mm. revolverar m/87 äro under år 1899 levererade.

Tillverkningen vid ammunitionsfabrikens afdelningar å Marieberg och Karlsborg har omfattat 8 och 6,5 mm. skarpa, lösa samt blindpatroner, 11 och 7,5 mm. skarpa och lösa revolverpatroner äfvensom rör till nyanskaffade projektiler.

40,000 6,5 mm. gevär äro bestälda hos firman Waffenfabrik Mauser in Oberndorff att levereras innan utgången af Maj månad innevarande år.

Vid Åkers krutbruk har tillverkats olika slags röksvagt krut, nemligen: handgevärskrut till skarpa och lösa patroner samt kanonkrut till strids- och exercisladdningar.

Krut.

Från Torsebro har levererats ett parti styckekrut.

För fästningsartilleriet hafva anskaffats beskjutningsplaner jemte en del öfrig utredning.

Utredning.

Under år 1899 hafva uppförts:

å Axvall: två ammunitionsförråd,

i Vännäs: ett ammunitionsförråd, ett gevärsförråd, en smedja och en målbod,

Byggnadsarbeten.

Bih. till Riksd. Prot. 1900. 1 Saml. 1 Afd.

2

i Sollefteå: ett gevärsförråd och en smedja samt
i Ystad: en målbod.

Under uppförande äro tygförrådsbyggnader vid artillerietablissemnet i
Upsala samt ett patronmagasin vid Stockholms ammunitionsförråd.

I Malmö har ett sommarstall uppförts.

I Ystad har ett depôtstall påbörjats.

I Upsala och Umeå hafva byggnadsarbetena fortsatts.

I Sollefteå har ett varmbadhus uppförts.

Befästnings-
arbeten.

Å Oscar-Fredriksborg hafva förstärkningsarbetena fortsatts enligt plan, försänkingsarbetena jemväl fortsatts, arbetena för eldens ledning i det närmaste afslutats samt en del vägarbeten utförts.

Förstärkningsarbetena å Kungsholms fästning hafva fortsatts, nya anläggningar å Aspö påbörjats, försänkingsarbetena fortsatts samt dessutom för flottans räkning en del arbeten utförts å Kungsholms fästning.

Å Karlsborgs hufvudfästning hafva förstärkningsarbetena fortsatts enligt plan; likaså befästningarne på Vaberget.

Ombyggnaden af befästningarne vid Fårösund äfvensom minflankeringsbatteriet vid Göteborg har påbörjats.

Fortifikations-
personalens
öfningar.

Fortifikationens fältöfningar hafva egt rum dels under fem veckor i Norrbottens län, dels under tre veckor å Gotland.

På militära studieresor äro sedan den 1 sistlidne November kommenderade en officer till England och en till Frankrike, den senare med tjenstgöring vid ett génieregemente.

Ingeniörtruppernas öfningar hafva bedrifvits enligt gällande instruktion, hvarförutom ett kompani af Svea ingenjörbataljon under en vecka utfört vägarbeten inom Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästnings försvarsområde och ett kompani af Göta ingenjörbataljon under en månad utfört skansarbeten inom Karlsborgs fästnings försvarsområde.

Fälttelegrafkompaniet och två fältingeniörkompanier hafva deltagit i fälttjänstöfningarne i Skåne.

Från ingenjörtrupperna hafva under en tid af sju veckor två kompanier om tillsammans 300 man varit kommenderade till skogsrödjningsarbeten inom Östergötlands och Södermanlands län i och för bekämpande af skadeinsekten »Nunnan».

Ingenjör-
materielen.

Uppsättningen af sjetta fälttelegrafafdelningen samt femte och sjetta krigsbrokolonnerna är afslutad och anskaffning af materiel för ingenjörbataljonernas depåter påbörjad.

Genom nådigt bref den 7 Juli 1899 har Kongl. Maj:t förordnat om rikets Fortifikationsområdena. indelning i fortifikationsområden, dessas sammansättning och dermed i sammanhang stående åtgärder.

På föredragning af chefen för Landtförvarsdepartementet hafva följande Utfärdade författningar af Kongl. Maj:t utfärdats: författningar.

den 9 Juni: kungörelse angående förändrade bestämmelser rörande stamanskapets vid gardesregementena och ingenjörtrupperna aflönande; *den 30 Juni:* kungörelse angående frihet från utmätning för pension från Vendes trångbataljons underofficerscorps' enskilda pensionskassa; *den 22 September:* kungörelse angående handhafvande af vissa förvaltningsbestyr för arméns räkning; *samma dag:* kungörelse om ändrad lydelse af § 128 i nådiga reglementet för arméns aflöning under fred den 8 Juli 1898; *den 27 Oktober:* kungörelse angående ny uppskattning af rustnings- och roteringsbesvären vid indelta armén; *den 17 November:* förnyadt reglemente för krigsskolan; *den 30 November:* kungörelse angående förändrad lydelse af § 139 i nådiga reglementet för arméns aflöning under fred den 8 Juli 1898.

Öfverdirektören och chefen för mariningeniörstaten har i England och Frankrike studerat senare tiders förbättringar och framsteg i afseende å krigsfartygs byggande. Utrikes kommanderade officerare m. fl.

En officer vid Kongl. flottan har i Kiel öfvervarit profskjutning med en torped af ny typ.

Dessutom hafva officerare och ingenjörer vid flottan vid åtskilliga utländska verkstäder öfvervakat tillverkningen af för flottans räkning bestäld materiel af skilda slag.

Omedelbart under chefen för flottans stab har utarbetats förslag till artilleriexercisreglemente för flottans fartyg och förslag till skjutinstruktion för flottan I, artilleri, hvarjemte arbeten påbörjats för ett definitivt ordnande af flottans signalväsende, taktik och bevakningstjenst. Flottans stabs verksamhet.

Mobiliserings- och statistiska afdelningen har fortsatt arbetet på fullständigandet af flottans mobiliseringsplaner och hvad dermed har sammanhang äfvensom utredningen angående ifrågasatta förändringar i gällande bestämmelser om flottans beväring. Förslag hafva afgifvits: till sjömanscorpsens fördelning å stationer, afdelningar, yrkesgrenar och lönegrader under år 1900; till kungörelse och öfriga bestämmelser angående antagning, utbildning och pensionering af reservbefäl för flottan; till erforderlig ökning af flottans stampersonal. Det sta-

tistiska arbetet rörande främmande mariner har fortsatts, hvarjemte en officer fortsatt den af honom under tjenstgöring vid generalstabens krigshistoriska afdelning påbörjade redogörelsen för flottans deltagande i 1808 års krig.

Inom kommunikationsafdelningen hafva vissa utredningar angående flottans mobilisering fortsatts äfvensom utarbetandet af en militär kustgeografi och förslag till fördelningsböcker. Förslag hafva afgifvits: till kustsignalväsendets utveckling genom upprättande af nya signalstationer, byggande af telefonledningar samt utbildning och öfning af personalen samt till ökad sjömätningsverksamhet. Officerare från afdelningen hafva derjemte deltagit i rekognosceringar.

Flottans öfnin-
gar och under-
visningsverk.

Under det med den 30 September 1899 tilländalupna undervisnings- och öfningsår hafva följande fartyg varit använda: korvetten *Saga* under omkring 3 månader och kanonbåten *Skuld* samt en torpedbåt omkring 1 månad för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten *Freja* under $2\frac{1}{2}$ månader för öfning af rekryter, tillhörande matros- och eldareafdelningarne, och för pröfning af aspiranter till sjökrigsskolan samt ett öfnings skepp och tre briggar under 4 månader för öfvande af skeppsgossar.

Vid skjutskoleafdelningen, förlagd i Karlskrona skärgård, hafva under en tid af 2 månader öfningar pågått ombord å logementsfartyget *Stockholm* och två kanonbåtar; vid minafdelningen, förlagd å logementsfartyget *Eugenie* i Stockholms skärgård, hafva öfningar bedrifvits under $2\frac{1}{2}$ månader.

För torpedskolans öfningar har i Stockholms skärgård under en tid af $1\frac{1}{2}$ månad varit sammandragen en afdelning, bestående af logementsfartyget *Lagerbjelke*, verkstadsfartyget *Ran* och behöfligt antal torpedbåtar.

För öfningar ombord med beväringmän hafva varit rustade: vid Karlskrona station under omkring 3 månader logementsfartyget *Stockholm*, under nära 2 månader en 1:a kl. kanonbåt och under omkring $1\frac{1}{2}$ månad tre 1:a kl. pansarbåtar och en torpedkryssare samt vid Stockholms station under $1\frac{1}{2}$ månad logementsfartyget *Eugenie* och två 3:e kl. pansarbåtar.

För stammens och beväringens samfälda öfvande hafva varit sammandragna: en eskader, bestående af tre 1:a kl. pansarbåtar, två torpedkryssare, två 1:a kl. kanonbåtar och åtta torpedbåtar, för öfningar å rikets vestkust samt en afdelning, bestående af en 2:a kl. pansarbåt, fyra 3:e kl. pansarbåtar och en 1:a kl. kanonbåt, för öfningar i Stockholms skärgård.

Kanonbåten *Svensksund* har under en tid af 5 månader varit stäld till den svenska afdelningens för gradmätning på Spetsbergen förfogande.

Korvetten *Freja* och kanonbåten *Svensksund* hafva avslutat under år 1898 började vinterexpeditioner efter att hafva varit rustade, *Freja* i 7 och *Svensksund* i $4\frac{1}{2}$ månader.

För närvarande är korvetten *Balder* på expedition till aflägsnare farvatten och kanonbåten *Svensksund* stationerad å rikets vestkust för bispringande af

nödställda fartyg och fiskebåtar samt för uppehållande af ordningen å fiskeplatser.

Antalet beväringmän, som instält sig till vapenöfning, utgjorde:

	vid Karlskrona station:	vid Stockholms station:
till allmän tjenst inskrifne	715	270
» fästningstjenst »	411	—
» annan särskild tjenst än fästningstjenst eller särskild befattning inskrifne	130	80
Summa beväringmän	1,256	350

eller tillsammans vid båda stationerna 1,606 beväringmän.

Af ofvanstående antal öfvades:

ombord å fartyg, tillhörande eskadern	436
å logementsfartyg i närheten af Karlskrona	193
å fartyg, tillhörande den i Stockholms skärgård sammandragna afdelningen	155
under mineringsöfningar	108
å sjöbefästningarne vid Karlskrona	404
i land å flottans stationer	211

Af tillstädeskomna afgingo:

antal enligt § 105 inskrifningsförordningen hemförlofvade	91	
» » § 17 värnpligtslagen »	1	
» » § 27 mom. 2 b) värnpligtslagen »	7	99

Summa vapenöfvade och hemförlofvade 1,606 man.

I sjökrigshögskolan, der 1:a arbetsåret i allmänna kursen tog sin början den 8 Oktober 1898, hafva i nämnda kurs antalet elever utgjort 15, af hvilka 1 under April 1899 på egen begäran från skolan afgick, och pågår sedan den 2 sistlidne Oktober 2:a arbetsåret i allmänna kursen med 14 elever. I högre kursen vid skolan åtnjuter sedan sistnämnda dag 1 elev undervisning.

Vid början af läsåret 1898—1899 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 67, af hvilka under hösten 1899 sju, efter aflagd officersexamen, utnämndes till underlöjtnanter vid Kongl. flottan och tre till underlöjtnanter i Kongl. flottans reserv; och utgör antalet elever nu 69.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 482 man, deraf i befäls- och reservbefälskurserna 28, och vid exercisskolan i Stockholm 237 man erhållit undervisning.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 9 reservunderlöjtnanter, 10 reservofficersaspiranter och 175 man; och vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 21 man.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 9 reservofficerare, 10 reservofficersaspiranter och 16 man samt vid minskolan i Stockholm 52 man från flottan och 1 officer, 1 underofficer och två 1:te konstaplar från Vaxholms artillericorps åtnjutit undervisning.

Vid Karlskrona artillericorps utnämndes under December månad 1899 till underlöjtnanter 8 från krigsskolan utexaminerade elever.

Vid corpsens skolor hafva undervisats: i rekrytskolan 116 man, i underbefälsskolan 11 man, deraf 1 volontär, samt i konstapelsskolan: under höstterminen 38 man, deraf 1 extra elev, och under vårterminen 37 man, deraf 1 extra elev.

Navigationsskolorna.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1898—1899 varit inskrifna: i navigationsafdelningen 399 elever, af hvilka 184 utexaminerats såsom styrmän och 118 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 178 elever, af hvilka 114 aflagt maskinistexamen och 48 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som, utan att såsom elever hafva tillhört skolorna, åtnjutit undervisning derstädes, har utgjort 67, af hvilka 5 aflagt styrmans-, 12 sjökaptens-, 18 maskinist- och 5 öfvermaskinistexamen. Dessutom hafva 40 elever och 25 privatister aflagt godkänd examen i ångmaskinlära.

Partygs-, hus- och andra byggnader.

Under år 1899 hafva nedannämnda genom Marinförvaltningen kontraherade arbeten levererats: pansarbåten Thor af Bergsunds mekaniska verkstads aktiebolag; pansarbåten Niord af Lindholmens verkstads aktiebolag; torpedkryssaren Claes Horn af W. Lindbergs verkstads- och varfsaktiebolag, hvarjemte åtskilliga inventarier för pansarbåtarna Thor, Niord och Dristigheten samt torpedkryssarna Claes Horn, Clas Ugglå och Psilander anskaffats. Utvidgning af Lindholmens torrdocka i Göteborg har blifvit verkstald af Lindholmens verkstads aktiebolag.

Genom Marinförvaltningens försorg hafva kontrakt afslutats om leverans för flottans behof af följande arbeten: pansarmateriel till pansarbåten Dristigheten med Compagnie des Hauts Fourneaux i S:t Chamond och aktiebolaget Bofors-Gullspång; pansarbåten »A» med Bergsunds mekaniska verkstads aktiebolag; pansarbåten »B» med Lindholmens verkstads aktiebolag och Motala verkstads nya aktiebolag; pansarbåten »C» med Kockums mekaniska verkstads aktiebolag; pansarmateriel till pansarbåtarna A, B och C från Fried. Krupp i Essen och aktiebolaget Bofors-Gullspång.

Följande arbeten äro anbefalda till utförande vid flottans varf: 1:a kl. torpedbåtarna A och B i Karlskrona; 2:a kl. torpedbåtarna N:is 79 och 81 i Stockholm;

ångslupar till pansarbåten Dristigheten i Stockholm; ångslupar till pansarbåtarna A, B och C och pansarbåten Göta i Karlskrona.

De vigtigare eller mera omfattande arbeten, som under år 1899 utförts vid flottans stationer utöfver de arbeten, som äro att hänföra till materielens reparation, underhåll och klargöring för expedition, äro följande:

Karlskrona station:

Nybyggnaden af torpedbåten Stjerna har afslutats. Nybyggnaden af torpedbåtarna Orkan, Bris och Vind har fortgått, så att endast en del mindre insättnings- och afslutningsarbeten återstå. För nybyggnad af torpedbåtarna A och B samt af åtta ångslupar för 1:a kl. pansarbåtar är materiel under anskaffning. Nybyggnad af öfningskeppet Jarramas har fortgått; skroftet är färdigt; inrednings- och afslutningsarbeten pågå. Kompletteringsarbeten och anskaffning af en del inventarier till pansarbåtarna Thor och Niord hafva utförts. Kompletteringsarbeten och anskaffning af en del inventarier för torpedkryssaren Jacob Bagge hafva utförts. Torpedbåtarna N:is 1, 3, 73, 75 och 77 hafva försetts med nya luftkompressionspumpar. Kanonbåten Gunhild har förändrats till handminfartyg samt kanonbåten Astrid och briggen Snappopp till kolpråmar. Kajbyggnad och brygga af sten för fasta minförsvaret hafva anlagts vid vestra stranden af nya varvet och å södra stranden befintlig träbrygga för torpedväsendet har flyttats. Inrednings- och förändringsarbeten i förrådshuset för torpeder hafva utförts samt värmeledningen kompletterats, hvarjemte diverse reparations- och kompletteringsarbeten för fartyg, kajer, dockor och förrådshus utförts.

Stockholms station:

Ändrings- och reparationsarbetet å pansarbåten Berserk i och för dess förseende med annan bestyckning har afslutats, hvarjemte fartyget försetts med inre elektrisk belysning. Ändringsarbeten å pansarbåten Sölve pågå. Ammunitions-hissar för pansarbåtarna Thors och Niords 25 cm. kanoner hafva tillverkats och de till Thor hörande uppsatts i fartyget. Nybyggnaden af två jernångslupar till torpedkryssarna Clas Uggla och Psilander, lysmaskinbåten N:o 2 och en handkraupräm för fasta minförsvaret hafva afslutats. Nybyggnaden af en transportpräm af jern för fasta minförsvaret, jernångslupar till pansarbåten Dristigheten samt en del arbeten för till byggnad anbefalda 2:a kl. torpedbåtarna N:is 79 och 81 äro påbörjade, hvarjemte diverse reparations- och kompletteringsarbeten för fartyg, kajer, dockor och förrådshus utförts.

För sjökarteverket, lotsverket och postverket hafva sedvanliga underhålls-, rustnings- och afrustningsarbeten utförts, hvarjemte diverse reparationsarbeten å skolfartyget Abraham Rydberg påbörjats.

Artillerimateriel, projektiler, minmateriel m. m. Under år 1899 har för flottans räkning anskaffats: 25 cm. kanoner m/94 C, 12 cm. kanoner m/94 samt 57 mm. kanoner m/89 B, alla för nybyggnader och omändring af äldre fartyg; 25 cm. tornlavettage för pansarbåtarna Thor och Niord, samt diverse ammunitionsutredningar. För fasta minförsvaret är under året anskaffadt hufvudsakligen: en transportpråm af stål, diverse elektrisk belysningsmateriel och skärgårdstelefonmateriel, hvarjemte en transportpråm apterats till handkranpråm.

Sjökarteverket. Under år 1899 hafva sjömättningsarbeten blifvit utförda:

vid Gefleborgs läns kust och skärgård, der desamma från sistlidne års slutpunkt vid Näsudden dels fortsatts till Våtnäsudde och Agöns östra udde, upptagande Fjälaviken, yttre delen af Enångerviken samt farvattnet mellan och syd Innerstön—Agön, dels utförts i Siviks- och Njutångersfjärdarne, tillsammans omfattande en areal af 1,23 kvadratnymil i skalan 1:20000 och 2,74 kvadratnymil i skalan 1:50000; samt

vid Norrbottens läns kust och skärgård, der de fortsatts från sistlidna års slutpunkter vid Trundön, Möröarne, Mannön och Kunoöhallan sydvart och vid Bondön och Medlerstön nordvart hän, upptagande i det närmaste färdigmätning af leden Luleå—Piteå och farvattnet närmast ost och vest om denna led, tillsammans omfattande en areal af 2,30 kvadratnymil i skalan 1:20000 och 0,69 kvadratnymil i skalan 1:50000.

Nettobehållningen för försålda kartor utgjorde 19,468 kronor 70 öre.

Nautisk-meteorologiska byrån. Antalet af observationsstationer, lydande under byrån, utgöras nu af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 24 för endast nederbörds-mätning, 16 för hydrografiska iakttagelser, 8 för vattenhöjdmätning medelst registrerande apparater samt 4 för vattenhöjdmätning medelst observationer å pegrar.

Meteorologiska observationsjournaler, förda på fartyg å aflägsnare farvatten, hafva inlemnats från två örlogsfartyg och fyra handelsfartyg. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, komma de att afsändas till meteorologiska institutet i Utrecht.

Byråns bok- och kartsamlingar hafva äfven under år 1899 blifvit på sedvanligt sätt förökade.

Lotsverket. För att utläggas vid Vestra Banken i södra delen af Bottniska viken i stället för det der stationerade, mindre tjenstbara fyrskeppet är ett nytt ångfyrsklipp af jern under byggnad. Uppförandet af en ny fyr å Kullen, Skånes nordvestra kust, har påbörjats. Svartklubbens fyr vid Ålandshaf har erhållit

ny, kraftigare apparat, hvarjemte förändrad belysning åstadkommit vid åtta andra fyrar.

Lysbojar hafva anordnats vid Herr Elofs grund i norra inloppet till Gefle, vid Saltsäcken utanför Dalarö, vid Korsnäsgrundet i farleden Säfsund—Söder-
telje och vid Skansgrundet i Kalmarsund.

Af kommuner, korporationer eller enskilda hafva anordnats tjuguen nya ledfyrar. Tre stycken, enskilda tillhöriga fyrar hafva blifvit ändrade.

Nya fasta sjömärken hafva uppsatts: fem stycken i farleden Liggskär—Kalix, ett i Mälaren och ett vid Sotefjorden, bohuslänska kusten. Vid rikets kuster hafva tillkommit etthundra nya prickar och flytande sjömärken. Trettio två dylika märken hafva flyttats eller ändrats och tjuguen stycken hafva indragits.

Två för sjöfarten vid Sveriges kuster hinderliga fartygsvrak hafva undanröjts.

I den mellan Lotsstyrelsen och danska Marinministeriet den 19 December 1892 enligt Kongl. Maj:ts bemyndigande träffade öfverenskommelse om samarbete mellan Öresunds norra och Helsingörs lotsstationer har aftalats om ändring i syfte att åstadkomma en rättvisare fördelning af de båda stationernas inkomster i förhållande till arbetet.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde intill den 1 November 1899 vakanssatta nummer af båtsmanshålllet 5,131, deruti inbegripna de inom Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län på 10 år vakanssatta rotar, hvilka samtliga numera blifvit förändrade till ständiga.

Vakanssättning inom båtsmanshålllet.

Under år 1899 hafva följande allmänna författningar blifvit på chefens för Sjöförvarsdepartementet föredragning utfärdade, nemligen: *den 23 Januari*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 2 i kungörelsen angående antagning af manskap vid flottans sjömanscorps genom kontrakt den 20 Maj 1898; *den 26 Maj*: kungörelse angående antagning, utbildning och pensionering af reservbefäl för flottan; *den 17 November*: förnyadt reglemente för flottans pensionskassa; *den 8 December*: förnyad instruktion för Marinförvaltningen; *samma dag*: förordning angående anställning i flottans reserv af personal, som förut tillhört någon af flottans militära corps; *samma dag*: förordning angående upprättande af en läkarestat i flottans reserv; *samma dag*: förordning angående konstituering och anställning af personal vid flottans stam och reserv vid mobilisering; *samma dag*: förnyad instruktion för dem, som blifva förordnade att förrätta generalmönstring med sjömans- och skeppsgossecorpserna samt Karlskrona artillericorps.

Utfärdade författningar.

Sedan den under den 20 Januari 1893 tillsatta kommission för granskning af flottans reglemente afgifvit förslag i ämnet, har under *den 8 December* 1899

Reglemente.

reglemente för flottan, del I, personalen, öfverstyrelsen samt styrelsen och förvaltningen vid stationerna, och del II, sjötjenstgöringen, blifvit till efterrättelse fastställt.

Antagande af
ny för alla orter
inom riket ge-
mensam tids-
beräkning.

Med anledning af Riksdagens framställning om vidtagande af åtgärder för den svenska borgerliga tidens bringande i noggrann öfverensstämmelse med den s. k. europeiska medeltiden, har Kongl. Maj:t den 16 Juni 1899, med förordnande att nådiga kungörelsen den 31 Maj 1878 angående antagande af en för alla orter inom riket gemensam tidsberäkning skulle med utgången af år 1899 upphöra, utfärdat ny kungörelse i ämnet att gälla från och med innevarande år.

Jordbruket.

Efter en med hänsyn till väderleken ganska omvexlande vinter, hvarunder marken än var bar, än betäckt med djup snö samt äfven kälen i marken visade betydliga vexlingar, följde en kall vår samt en torr försommar. Till följd af denna för växtligheten mindre tjenliga väderlek skadades höstsåden inom större delen af landet, så att fälten mångenstädes måste omplöjas och, der så icke var förhållandet, den kvarstående såden fans vara mycket ojemn. Då sommaren blef särdeles varm, utvecklade sig derunder den kvarvarande såden väl och gaf en vacker samt, då väderleken under bergningstiden var gynsam, välbergad skörd. Vårsåden utvecklade sig till följd af den kalla våren långsamt och blef genom försommarens torka till sin växtlighet i hög grad tillbakasatt. Den under sommaren rådande varma och torra väderleken bidrog emellertid dertill, att vårsåden mognade tidigt och blef väl bergad, men afkastningen blef i allt fall under medelmåttan med låg kornvigt. I de inre delarne af landet samt å spridda ställen äfven annorstädes i mellersta Sverige mognade den sent sådda eller på sank mark växande hafren likväl endast långsamt och skadades mycket af den på hösten sedermera inträdande regnperioden. Höskörden har till följd af den kalla våren samt torkan under sommaren utfallit betydligt under medelmåttan men blifvit väl bergad samt varit af god beskaffenhet. Äfven potatisen lemnade betydligt under medelskörd, hvaremot sockerbetorna i södra Sverige gáfvo nära medelskörd. För landet i sin helhet kan skörden betecknas hafva utfallit under medelmåttan. Höstsådden har i allmänhet försiggått under gynsamma väderleksförhållanden och har brodden utvecklats sig mycket kraftigt under den ovanligt milda hösten.

Stadgar för
hushållnings-
sällskap.

Kongl. Maj:t har den 6 Oktober 1899 fastställt förnyade stadgar för Gefleborgs läns hushållningssällskap.

Den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket har äfven under nästlidna år omfattats med synnerligt intresse och samtliga hushållningssällskap hafva sökt och erhållit bidrag af de utaf Riksdagen till understödjande utaf premiering af nötboskap anvisade medel.

Husdjurs-
skötsel.

Eu allmän svensk ostutställning i förening med mejeristmöte har med understöd af statsmedel under Mars månad 1899 hållits i Stockholm och liksom de under åren 1894 och 1895 anordnade utställningar af samma slag rönt mycket liflig anslutning.

Allmän svensk
ostutställning
i förening med
mejeristmöte.

Äfven under år 1899 hafva fortgående smörprofningar i Malmö och Göteborg egt rum med anlitande af dertill enligt nådigt bref den 14 Oktober 1898 anvisade statsmedel.

Smörprof-
ningar.

Landbruksinstitutet vid Ultuna, för hvilket stadgar af Kongl. Maj:t första gången fastställdes den 18 Februari 1846 och vid hvilket undervisningen tog sin början år 1849, högtidlighöll den 21 Juni 1899 sin femtioåriga verksamhet. Under dessa år har institutet kraftigt bidragit till höjande af landtmannabildningen inom vårt land och derigenom i hög grad främjat det svenska landbrukets utveckling.

Landbruks-
institutet vid
Ultuna.

Kongl. Maj:t har utfärdat nådiga kungörelser dels den 26 Maj 1899 angående ändrade vilkor för åtnjutande af de i staten för landbruksinstitutet vid Ultuna upptagna ålderstillägg, dels ock den 30 November samma år angående vissa ändringar i de för nämnda landbruksinstitut gällande stadgar af den 14 Oktober 1892.

För år 1899 hafva statsbidrag utgått till 14 landtmannaskolor och 24 landbruksskolor förutom den vid Ultuna.

Landtmanna-
skolor, landt-
bruksskolor
och mejeri-
skolor.

Den till Björkfors i Neder Kalix socken af Norrbottens län förlagda mejeriskolan har äfven under år 1899 varit i verksamhet, liksom äfven den med understöd af statsmedel inrättade mejeriskolan vid Åtvidabergs fideikommiss i Åtvids socken af Östergötlands län.

Under år 1899 hafva till husslöjdens befordran vidtagits likartade åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till 22 hushållningssällskap och 1 landsting utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte hushållningssällskapen och landstingen i de flesta länen för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.

Husslöjden.

Kemiska stationer och frökontrollanstalter. Liksom under föregående år hafva jemväl under år 1899 7 med statsmedel understödda kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof varit i verksamhet, nemligen i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås, Örebro, Hernösand och Jönköping.

Likaledes hafva 18 frökontrollanstalter under nästlidna år erhållit understöd af statsmedel.

Kemisk-växtbiologisk anstalt. Äfven under nästlidna år har den med statsmedel understödda kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län varit i verksamhet.

Mejeriagent. I likhet med föregående år har en med statsmedel afönad agent under år 1899 varit anstald i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.

Fiskerinäringen. Till följd af de under nästlidna år rådande väderleksförhållanden — under sommaren stark värme med lågt vattenstånd, under hösten ofta återkommande, våldsamma stormar — hafva fiskefångsterna i det hela väl varit under medelmåttan, men då afsättningen kunnat ske till fördelaktiga pris, torde fiskets afkastning ändock kunna betecknas såsom medelmåttig, helst vissa fisken, såsom strömmingsfisket vid norrlandskusten och i synnerhet ålfisket i hafvet vid sydsvenska kusterna, varit ovanligt gifvande.

Något nämnvärdt insteg af nordsjöisill till bohuslänska kusten har ej heller under sistlidna höst eller den förflutna delen af vintern egt rum.

Fonden till fiskerinäringens befrämjande. Från fonden till fiskerinäringens befrämjande hafva under nästlidna år beviljats lån till två hushållningssällskap till ett sammanlagdt belopp af 9,000 kronor.

Hydrografisk kongress i Stockholm. En internationel hydrografisk kongress sammanträdde, på svenska regeringens inbjudan, under Juni månad 1899 i Stockholm i syfte att uppgöra förslag till likartade metoder vid hydrografiska och, så långt ske kunde, äfven biologiska forskningar i de nordiska hafven. En sådan likformighet vid dessa forskningar äfvensom deras samtidiga företagande och utsträckande öfver möjligast största områden har visat sig oundgängligen nödig för hithörande, frågors lösning. Att kongressen lyckades ena sig om ett program i detta fall, bör derföre helsas med största tillfredsställelse, så mycket mera som dylika undersökningar utgöra en förutsättning för förklaringen af vissa fiskarters vandringar m. fl. lefnadsförhållanden, hvilka för fiskets praktiska bedrifvande och fiskerilagstiftningen äro af yttersta vigt att lära känna.

Vid kongressen voro utom Sverige och Norge följande stater representerade: Danmark, Holland, Ryssland, Storbritannien och Irland samt Tyskland.

Kongl. Maj:t har den 10 November 1899 utfärdat kungörelse angående vissa föreskrifter rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvatten. Föreskrifter rörande fiskeriförhållandena i vissa farvatten.

För fiskeperioden 1899—1900 har statsunderstöd äfven anvisats för rapporter rörande bohüsläniska sillfisket äfvensom för sillfiskeförsök med drifgarn i Bohusbugten och Skagerak samt till fortsättning af de hydrografiska undersökningarna utanför vestra kusten. Statsunderstöd till vestkustfisket m. m.

Derjemte har anvisats bidrag af statsmedel för beredande af tillfälle för bohüsläniska fiskare att såsom volontärer deltaga i utländingars fisken i Nordsjön.

För fiskhandelns befrämjande har äfven under år 1899 en agent med aflöning af statsmedel varit anställd i Berlin. Fiskeriagent.

Kongl. Maj:t har den 26 Maj 1899 utfärdat nådig kungörelse angående villkoren för erhållande af bidrag från det af Riksdagen för år 1900 anvisade anslag till belöningar för dödande af sjelar. Belöningar för dödande af sjelar.

Undersökningarna med tuberkulin på statens bekostnad hafva under år 1899 fortgått i enlighet med de af Kongl. Maj:t derfor meddelade bestämmelser. Åtgärder mot tuberkelsjukdomar hos nötkreatur.

Sedan Landtbruksstyrelsen hos Kongl. Maj:t anmält, att det måste förutses, att med de i nådiga kungörelsen den 4 November 1898 stadgade bestämmelserna angående ersättning till examinerad veterinär, som på requisition af ladugårdsinnehafvare verkställt undersökning med tuberkulin af ladugårdsbesättning, de af Riksdagen för ändamålet anvisade medel komme att inom den närmaste framtiden blifva uttömda, förordnade Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 22 September 1899, att nyssnämnda nådiga kungörelse af den 4 November 1898 skulle upphöra att tillämpas från och med den 1 November 1899, intill dess annorlunda förordnades. Derefter har Kongl. Maj:t den 10 November 1899 förordnat, att sistnämnda nådiga kungörelse skulle från och med den 1 Januari 1900 åter tillämpas.

Under år 1899 har Landtbruksstyrelsen till examinerade veterinärer utdelat närmare 25,000 gram tuberkulin, och har antalet dermed undersökta djur uppgått till omkring 50,000.

Kongl. Maj:t har genom särskilda nådiga kungörelser af den 21 April och den 10 November 1899 bestämt villkoren för att från de utaf Riksdagen för åren 1899 och 1900 anvisade anslag erhålla belöningar för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreatur.

Såsom belöningar för dylika bemödanden hafva under året tilldelats 17 ladugårdsegare tillsammans 16,600 kronor.

Åtgärder för utrotande af den s. k. trädgårdsnunnan inom Kalmar och Blekinge län.

Med af Riksdagen för ändamålet anvisade medel, hvilka stälts till Landbruksstyrelsens förfogande, hafva med god framgång under nästlidna år åtgärder vidtagits för utrotande af den s. k. trädgårdsnunnan inom Kalmar och Blekinge län; och har Kongl. Maj:t medgifvit, att berättelse öfver utrotningsarbetets utförande må till trycket befordras för att komma till allmänhetens kännedom.

Profningsanstalter för maskiner och redskap för landbrukets behof.

De vid landbruksinstitutet vid Ultuna och Alnarp med gåfvomedel från aktiebolaget Separator inrättade profningsanstalter för maskiner och redskap inom landbruket och dess binärningar hafva jemväl under år 1899 varit i verksamhet i enlighet med det för dessa profningar fastställda reglemente.

Stuteri-väsendet.

Vid de under år 1899 hållna besigtningmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utbetalda för 2,625 hästar, nemligen: 388 hingstar, 587 fölston och 1,650 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

För statens hingstdepoter hafva under samma år inköpts från utlandet 2 fullblodshingstar, 6 unghingstar och 16 hingstföl samt inom landet 2 hingstföl eller tillhopa 26 hästar.

Veterinär-väsendet.

Kongl. Maj:t har den 19 Maj 1899 föreskrifvit att, i enlighet med vissa meddelade bestämmelser, en af Kongl. Maj:t dertill förordnad legitimerad veterinär skall jemväl för tiden från och med den 1 Juni 1899 till den 1 Juni 1900 hos Medicinalstyrelsen såsom ledamot handlägga och föredraga veterinärärenden.

Sedan Riksdagen, på Kongl. Maj:ts framställning, anvisat medel för inrättande af stipendier för civile veterinärer, har Kongl. Maj:t den 8 December 1899 utfärdat stadga för civile veterinärstipendiater.

Mjeltbrands-epidemi.

Under det förflutna året hafva inga ej inhemska kreatursfarsoter yppat sig i riket. Deremot har mjeltbrand, hvilken kreaturssjukdom för hvarje år i enstaka fall förekommer inom de flesta län, under samma års sommar uppträdt såsom allmän farsot i Skaraborgs län. Omkring 500 djuregare hafva förlorat tillsammans 59 hästar, 680 nötkreatur, 14 får och 6 svin i sjukdom, som konstaterats vara mjeltbrand.

Denna farsotens stora utbredning har till stor del berott på under sommaren rådande, för smittämnetts förökande och utbredning synnerligen gynsamma väderleksförhållanden; äfven har den omständigheten, att de infekterade betesmarkerna på grund af den svaga fodertillgången endast delvis kunde afstängas och betande djur derifrån aflägnas, i väsentlig mån bidragit till sjuk-

domens stora utbredning. Genom vidtagandet af kraftiga åtgärder, såsom in-kallande af militär till bevakning af det smittade området och till biträde åtder tjänstgörande veterinärer samt anordnandet af skallgång för uppsökande och oskadliggörande af djur, som störtat i sjukdomen, lyckades det dock att småningom hämma densamma och hindra dess vidare utbredning. I slutet af Juli började farsoten aftaga, och den 25 September kunde länet i sin helhet förklaras fritt från mjeltbrand. Med anledning af gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t från undsättningsfonden anvisat ett belopp af 20,000 kronor att såsom undsättning utan återbetalningsskyldighet fördelas mellan de kreatursegare i Skaraborgs län, hvilka i följd af ifrågavarande kreatursfarsot företrädesvis kommit i behof af hjälp.

Kongl. Maj:t har den 14 April 1899 utfärdat kungörelse om ändrad lydelse af 2 § 2 mom. af nådiga kungörelsen angående hvad iakttagas bör till före-kommande af smittosamma husdjursjukdomars införande i riket den 9 December 1898.

Kungörelse angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosamma husdjursjukdomars införande i riket.

Kongl. Maj:t har den 2 Juni 1899 utfärdat nådig kungörelse angående förändrade föreskrifter till förekommande af pestens införande i riket.

Förändrade föreskrifter angående pestens införande i riket.

Under hela år 1899 har karantänsinrättningen på Käsö utanför Göteborg varit öppen och tillika varit afsedd till observationsanstalt. Enär icke någon ort inom Europa under året varit förklarad smittad af kolera, hafva inga andra åtgärder mot nämnda sjukdoms införande i riket erfordrats eller vidtagits.

Käsö karantäns- och observationsanstalt.

Till Käsö har under året för observation anländt 6 fartyg, hvilka afgått från pestsmittad ort. Af dessa voro 5 destinerade till svensk hamn och ett till S:t Petersburg. Å alla befans helsotillståndet godt, hvarför icke någon karantäns-åtgärd erfordrades.

Den 29 September 1899 utfärdade Kongl. Maj:t förnyadt nådigt reglemente för Käsö karantäns- och observationsanstalt.

Med upphäfvande af nådiga kungörelsen den 15 September 1893 angående införsel af varor, som kunna misstänkas medföra kolerasmitta, och deri genom särskilda nådiga kungörelser vidtagna ändringar, har Kongl. Maj:t den 3 November 1899 utfärdat förnyad kungörelse i ämnet.

Införsel af varor, som kunna misstänkas medföra kolerasmitta.

Rikets all-
männa kart-
verk.

Af Rikets allmänna kartverk hafva under år 1899 utförts följande arbeten:

A. Geodetiska arbeten.

Triangelmätning af andra ordningen har utförts inom 27 qv.mil af Vestmanlands och Örebro län, inom 33 qv.mil af Vesternorrlands län, inom 32 qv.mil af Jemtlands län och inom omkring 45 qv.mil af Vesternorrlands län eller inalles inom omkring 137 qv.mil.

B. Topografiska arbeten.

Fältmätning är utförd i skalan 1:50,000 öfver ett område af 45,13 qv.mil, deraf 2,14 qv.mil inom Gefleborgs län, 15,14 qv.mil inom Vesternorrlands län och 27,85 qv.mil inom Jemtlands län och i skalan 1:100,000 af 8,58 qv.mil inom Jemtlands län. Härigenom har mätningen af gradbladet Bräcke afslutats, hälften af gradbladet Östersund, nordöstra fjerdedelen af bladet Ramsjö och sydöstra hörnet af bladet Åre blifvit uppmätta. Dessutom hafva för fältmaterielevers öfning mindre områden i trakten af Östersund och Borgsjö i Medelpad blifvit uppmätta i skalan 1:20,000.

Höjdmätning är verkställd inom Vesternorrlands och Jemtlands län för kartbladen Sundsvall, Bräcke, Åre, Dufed och Kolåsen.

Af generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1:100,000 har bladet Falun under året blifvit färdigt till publicering.

C. Ekonomiska kartarbeten i södra och mellersta Sverige.

Stomkarta har blifvit sammansatt i skalan 1:20,000 öfver ett område af 16,6 qv.mil inom Södermanlands län, hvarmed arbetena i detta län blifvit afslutade, och öfver 3,5 qv.mil inom Stockholms län samt i skalan 1:50,000 öfver 65 qv.mil inom Jemtlands län.

Fältmätning i skalan 1:20,000 har utförts öfver ett område af 13,87 qv.mil inom Södermanlands län.

Utgifningsarbetena hafva så fortgått, att kartor öfver Vedens och Gäsene härad inom Elfsborgs län blifvit utgifna och kartan öfver Ås härad i samma län är nära färdig.

D. Ekonomisk-topografiska arbeten i norra Sverige.

Fältmätning i förening med höjdmätning har utförts i skalan 1:50,000 (utan stomkarta) inom ett område af 15,65 qv.mil af Frostvikens socken och Jemtlands län, i skalan 1:100,000 (å förut beredd stomkarta) 57,5 qv.mil inom Vesternorrlands och Vesterbottens län, af hvilka 39,89 qv.mil omfatta hela kartbladet Norsjö.

Af kartan öfver norra Sverige i skalan 1:200,000 hafva bladen Jadnem och Dikanäs inom Vesterbottens och en mindre del af Jemtlands län under året blifvit färdiga till publicering.

Under 1899 års sommar hafva geologiskt kartlagts för utgifning i skalan 1:50,000 inom Malmöhus län 0,96 qv.mil,
i skalan 1:100,000 inom Skaraborgs, Vermlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Gotlands län 24,93 qv.mil.

Geologiska
undersökningarna.

Revisionsarbeten för utgifvande af bergartskartor i skalan 1:200,000 hafva utförts inom Gotlands, Kalmar, Kronobergs och Blekinge län.

För fullständigande af materialet till den geologiska öfversigtskartan öfver rikets nordliga delar hafva resor företagits inom Vesterbottens och Norrbottens län.

På grund af Kongl. Maj:ts nådiga förordnande hafva två geologiska expeditioner under sistlidna års sommar varit från Sveriges geologiska undersökning utsända för att undersöka beskaffenheten af de flera malmfält inom Norrbottens län, hvilka under de senare åren blifvit nyupptäckta eller mera uppmärksammade. De af expeditionerna utförda arbetena hafva omfattat dels bestämning och kartläggning af de malmförande formationernas utbredning inom ett område af omkring 80 qv.mil inom Jukkasjärvi och angränsande delar af Gellivare socken, dels geologiska och magnetometriska undersökningar af ett tiotal större malmfält, samt dels äfven geologiska besigtningar af ett antal mindre inmutningsområden. Den detaljerade berättelsen öfver expeditionens arbeten är nu under utarbetande.

Från trycket hafva under år 1899 utgifvits:

- 1) Geologisk öfversigtskarta öfver Vesternorrlands län med beskrifning;
- 2) Geologisk atlas öfver Norbergs bergslag i sex kartblad, upprättad på grund af undersökningar, som blifvit utförda med understöd af brukssocieteten; samt
- 3) fyra afhandlingar och uppsatser.

Kongl. Maj:t har den 10 Juli 1899 utfärdat särskilda nådiga kungörelser angående dels ändrad lydelse af § 25 i instruktionen för landshöfdingarne i riket samt de vid länsstyrelserna anstälde tjänstemän den 10 November 1855; dels ändrad lydelse af § 17 i instruktionen för kronofogdarne af samma dag; dels ändrad lydelse af 4 § i förordningen angående stadsfogdes tillsättning och om villkoren för erhållande af sådan befattning den 12 Juli 1878; dels ock skyldighet för stadsfogde att hålla kassajournal.

Ändring i instruktionerna för landshöfdingarne i riket, de vid länsstyrelserna anstälde tjänstemän m. m.

Ändringar i instruktionen för Öfverståthållareembetet m. m. Kongl. Maj:t har den 24 Februari 1899 förordnat, att vid Stockholms polis skola finnas två polisintendentsbefattningar, hvilkas innehafvare skola benämnas »förste polisintendent» och »andre polisintendent», samt genom kungörelse samma dag förordnat om deraf påkallade ändringar i nådiga instruktionen för Öfverståthållareembetet den 1 December 1882. I sammanhang dermed har Kongl. Maj:t, med upphäfvande af nådiga instruktionen för polisintendenten i Stockholm den 30 December 1864, utfärdat särskilda nådiga instruktioner för förste och andre polisintendenterna i Stockholm.

Vidare har Kongl. Maj:t den 3 November 1899 utfärdat kungörelse angående ändring af §§ 20 och 40 i nådiga instruktionen för Öfverståthållareembetet.

Fjerdingsmansbestyrets utgörande m. m. Kongl. Maj:t har den 29 September 1899 utfärdat dels lag angående fjerdingsmansbestyrets utgörande, dels ock instruktion för fjerdingsmännen.

Ny köping. Sedan Kongl. Maj:t den 22 Oktober 1897 medgifvit, att Hörby municipalområde i Malmöhus län finge under vissa vilkor såsom en kommun för sig bilda en, jemväl i fattigvårdshänseende, från Hörby socken afskild köping, benämnd Hörby, har Kongl. Maj:t den 15 December 1899 förordnat, att omförmälda område skall vid ingången af år 1900 inträda i utföningen af köpingsrättigheten samt i kommunalt och fattigvårdshänseende skiljas från Hörby socken.

Byggnadsstadgan för rikets städer. Kongl. Maj:t har den 26 Maj 1899 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af § 17 i byggnadsstadgan för rikets städer.

Administrativa bestämmelser för municipalsamhällen. Med anledning af lagen den 27 Maj 1898 angående tillägg till förordningen om kommunalstyrelse på landet, hvilken lag länder till efterrättelse från och med år 1900, har Kongl. Maj:t under år 1899 fastställt sådana ändringar i de för vederbörande municipalsamhällen inom riket gällande administrativa bestämmelser, som föranledts af stadgandena i nämnda lag; hvarjemte Kongl. Maj:t, der särskilda omständigheter sådant påkallat, jemlikt medgifvande i samma lag beviljat undantag från densammas stadganden eller annan ordning för municipalsamhälles beslutande- och beskattningsrätt.

Angående tillämpning å vissa områden på landet af byggnadsstadgan, brandstadgan och ordningsstadgan för rikets städer. Kongl. Maj:t har förordnat, att byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola tillämpas å utsträckt område vid Hvitemölla fiskeläge i Kristianstads län, inom visst område vid Kraufors jernvägsstation i Vesternorrlands län och å visst område i Solna socken, benämndt Nya Hagalund, i Stockholms län, att ordningsstadgan för rikets städer skall tillämpas å visst område vid Hvitemölla fiskeläge i Kristianstads län och inom Grundsunds kommun i Göteborgs och Bohus län; samt att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan

för rikets städer skola tillämpas å visst område vid Oxelösunds jernvägsstation i Södermanlands län, inom vissa områden vid Arlöfs, Löberöds och Svedala jernvägsstationer i Malmöhus län, inom visst område vid Mjölby jernvägsstation i Östergötlands län samt vid Kyrkesunds och Björholmens fiskelägen äfvensom å Gullholmens fiskeläge i Göteborgs och Bohus län.

Kongl. Maj:t har under år 1899 fastställt regleringsplaner för en del af Djurgården i Stockholm, vissa delar af städerna Sölvesborg och Örnköldsvik, för städerna Falkenberg och Karlshamn samt för stadsområdena Östra Haga, Tormestad och Herrhagen i Karlstad, för Sundbybergs och Arvika köpingar och för vissa delar af Tidaholms köping, för viss del af Dalarö, visst område vid Vännäs jernvägsstation samt Bodens stationssamhälle.

Fastställda
reglerings-
planer.

Sedan Kammarkollegium, till följd af Kongl. Maj:ts befallning, afgifvit underdånigt betänkande rörande den till städerna och Arvika köping af kronan donerade jord, har Kongl. Maj:t den 27 Januari 1899 förklarat sig vilja till pröfning i hvarje särskildt fall upptaga de ansökningar, som kunna från städerna inkomma, vare sig angående tillstånd att till enskilda af donationsjorden upplåta tomter och tomtdelar inom stadsplanen, jemväl i sammanhang med utvidgning af sådan plan, eller om medgifvande att i sådana undantagsfall till enskilda föryttra donationsjord utom stadsplanen, då af särskilda skäl upplåtelsen kan visas vara af det gagn för staden, att donationsändamålet må kunna varda genom upplåtelsen uppfyllt.

Städernas
donations-
jorlar.

Med anledning af framställning från Riksdagen har Kongl. Maj:t den 19 Maj 1899 uppdragit åt en komité af sakkunnige personer att afgifva utlåtande och förslag till bestämmelser i fråga om inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare.

Ny komité.

Kongl. Maj:t har den 26 Maj 1899, med upphäfvande af nådiga kungörelsen angående förvaltningsbidrag åt sjukkassor den 27 Maj 1898, utfärdat ny kungörelse i ämnet, att lända till efterrättelse från och med år 1900 tills vidare.

Sjukkasseväs-
sendet.

Den af Kongl. Maj:t den 1 Juli 1898 anbefalda statistiska undersökning rörande inom vissa yrken år 1897 inträffade olycksfall i arbetet har under år 1899 afslutats och redogörelse därför till trycket befordrats.

Statistisk un-
dersökning
rörande olycks-
fall inom vissa
yrken år 1897.

De enligt särskilda nådiga beslut den 29 December 1896 och den 31 December 1897 anbefalda statistiska undersökningar angående bagerierna och tobaksindustrien i Sverige hafva under år 1899 afslutats och redogörelser deröfver till trycket befordrats.

Vissa arbets-
statistiska un-
dersökningar.

Arbetareför-
säkringsfön-
den. Sedan sistlidna års Riksdag beslutit att till arbetareförsäkringsfonden i riksstaten för år 1900 afsätta 1,400,000 kronor, har Kongl. Maj:t den 7 Juli 1899 förordnat, att dessa medel skola af Statskontoret förvaltas på sätt i nådiga brefvet den 15 November 1895 föreskrifvits i afseende å de af Riksdagen för år 1896 afsatta medel för ifrågavarande ändamål.

Tillstånd för
utländingar att
i riket idka
handel m. m. Kongl. Maj:t har under år 1899 beviljat 26 utländingar tillstånd att i riket idka handel eller annan näring.

Förordningen
angående kon-
troll å tillverk-
ningen af mar-
garin och mar-
garinost m. m. Kongl. Maj:t har den 3 Februari 1899 utfärdat kungörelse angående anstånd med tillämpning i viss del af nådiga förordningen den 1 Juli 1898 angående kontroll å tillverkningen af margarin och margarinost äfvensom konstister samt å handeln dermed.

Verldsutställ-
ningen i Paris
år 1900. Sedan 1899 års Riksdag anvisat ett anslag af 375,000 kronor att, utöfver förut anvisadt belopp af 200,000 kronor, användas till bestridande af kostnaderna för Sveriges deltagande i 1900 års verldsutställning i Paris och till understöd åt teknici och arbetare för att besöka nämnda utställning, har Kongl. Maj:t den 26 Maj 1899 föreskrifvit, att af berörda anslag ett belopp af 25,000 kronor må användas till understöd åt teknici samt ett belopp af 25,000 kronor till understöd åt handtverkare och arbetare, för att besöka ifrågavarande utställning, äfvensom i sammanhang dermed meddelat bestämmelser rörande ansökningars ingifvande och granskning.

Bidrag till
sjömanshus. Från det af Riksdagen för innevarande år beviljade anslag för beredande å sjömanshusen af skällig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpligtiges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter hafva bidrag tilldelats 45 sjömanshus.

Restitution å
erlagda kon-
sulatafgifter
för svenska
fartyg. Sedan Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, för år 1900 anvisat ett förslagsanslag å 175,000 kronor för att till svenska fartygs rederier må kunna återbetalas fyra femtedelar af hvad under samma år kan komma att utgå för rederierna tillhöriga fartyg, har Kongl. Maj:t den 30 November 1899 meddelat bestämmelser rörande sättet och villkoren för tillgodonjutande af restitution af konsulatafgifter att tills vidare från och med år 1900 lända till efterrättelse.

Inspektörer för
passagerare-
ångfartyg. För öfvervakandet af efterlefnaden af bestämmelserna i förordningen angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör den 12 Februari 1864 samt i förordningen angående de räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap, hvilka ångfartyg under resor

med passagerare skola medföra den 1 Juli 1898, har Kongl. Maj:t den 29 Mars 1899 förordnat, att det skall finnas särskilda, af Kongl. Maj:t antagne inspektörer, med åliggande, en hvar inom sitt tjenstgöringsdistrikt, att i fråga om berörda författningars tillämpning utföra tillsyn, samt att riket i fråga om dylik inspektion skall indelas i tre af Kongl. Maj:t till deras områden bestämda distrikt.

Under år 1899 hafva till Patent- och Registreringsverket inkommit 2,204 ansökningar om patent och 445 ansökningar om registrering af varumärken. Under året har Patent- och Registreringsverket meddelat 1,053 patent och registrerat 400 varumärken.

Patent- och registreringsväsendet.

Antalet af de samma år till Patent- och Registreringsverket inkomna anmälanden till aktiebolagsregistret har uppgått till 1,974, deraf 453 afsett registrering af aktiebolag.

Under året hafva registrerats 33 bolag, för hvilka Kongl. Maj:t före 1897 års början fastställt ordning, och 425 andra bolag.

Af de sistnämnda, hvilkas sammanlagda tecknade aktiebelopp utgör 65,374,697 kronor, deraf 45,883,179 kronor 25 öre inbetalts, äro:

2 försäkringsaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af kr.	1,530,000
7 jernvägsaktiebolag » » » » » »	8,639,600
223 industriaktiebolag » » » » » »	31,951,197
41 rederiaktiebolag » » » » » »	5,703,225
66 handels- och hushållsföreningsaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	6,858,025
6 bankaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	1,394,300
80 aktiebolag bildade för hvarjehanda ändamål med ett sammanlagdt aktiekapital af	9,298,350
425	Kr. 65,374,697

Kongl. Maj:t, som den 10 Juli 1899 utfärdat lag om vissa mönster och modeller, har derefter den 24 November samma år förordnat, att Patent- och Registreringsverket skall vara den i 4 § af nämnda lag omförmälda myndighet, hos hvilken mönsterregistret skall föras, äfvensom utfärdat kungörelser, dels angående beskaffenheten af de handlingar, som i ärenden rörande registrering af mönster och modeller inlemnas, dels om mönsterregistrets förande m. m., dels ock angående skydd för vissa främmande mönster.

Kongl. Maj:t har den 9 Juni 1899 utfärdat kungörelse angående Japans tillträde till unionen för skydd af den industriella eganderätten.

Unionen för skydd af den industriella eganderätten.

Förnyad in- Kongl. Maj:t har den 8 December 1899 utfärdat förnyad instruktion för Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.
Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.

Angående vil- Kongl. Maj:t har den 29 Mars 1899 utfärdat kungörelse angående vilkoren koren för er- för erhållande af understöd från de af Riksdagen anvisade anslag till väganlägg- hållande af ningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt upprensning af åar understöd från vissa af Riks- och farleder äfvensom frostminskningsföretag.
dagen anvisade anslag.

Föreskrifter i I sammanhang med utfärdande af lagen angående ändring i vissa delar af fråga om för- förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 December värfvande af 1880, har Kongl. Maj:t den 20 Oktober 1899 genom kungörelse meddelat före- tillstånd till byggande i skrifter angående hvad iakttagas skall, då någon vill förvärfva tillstånd af kungsådra. Konungen till byggande i kungsådra.

Odlingslån. Från odlingslånefonden hafva under år 1899 lån beviljats till ett samman- lagdt belopp af 342,300 kronor.

Fullbordade Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbe- väg- och vat- tena hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1899 tenbyggnads- arbeten såsom fullbordade godkänts:

55 vägbyggnadsföretag, omfattande en längd af 37,94 nymil, för hvilka kost- naden beräknats till 1,277,954 kronor, hvaraf såsom statsbidrag åtnjutits 943,872 kronor 8 öre.

1 brobyggnadsföretag, för hvilket kostnaden beräknats till 15,000 kronor, hvaraf såsom statsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 10,000 kronor.

2 hamnarbeten, för hvilka kostnaden beräknats till 187,500 kronor, hvaraf 125,000 kronor anvisats såsom anslag utan återbetalningsskyldighet.

28 frostafdikningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 232,281 kronor, hvaraf såsom statsbidrag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 76,472 kronor 95 öre, och utgör den genom dessa företag afdikade arealen 3,031,15 hektar.

19 odlingsföretag för en beräknad totalkostnad af 745,971 kronor 86 öre, till hvilka utaf statsmedel anvisats 420,905 kronor såsom lån, och utgör den genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen 4,844,09 hektar.

Koncessioner å Kongl. Maj:t har under år 1899 beviljat koncessioner å följande jernvägs- enskilda jern- anläggningar:
vågsanlägg- ningar. från Elfsered—Mjöbäcks jernvägs ändpunkt vid Mjöbäck till Holtsljunga; från Åsheda kyrkoby till Mönsterås köping; från Torsås station å Östra Blekinge jernväg till Bergqvara hamn;

- från Falun öfver Repbäcken vid Siljans jernväg till Vansbro station å Mora—Venerns jernväg;
- från Knippboheden å Siljans jernväg med sträckning öfver Dalelven nedanför Leksands Noret till Rättviks station å Falun—Rättvik—Mora jernväg;
- från Hemse station å Gotlands jernvägsaktiebolags jernväg mellan Visby och Hemse till Korsby i Hafdhems socken;
- från Nyby station å Norra Södermanlands jernväg till Mälaren;
- från Tierps station å Upsala—Gefle jernväg till norra stranden af Tierpsån;
- från Hemse station å Ronehamn—Hemse jernväg till Oxarfve;
- från Engelholm öfver Munka Ljungby till Östra Ljungby station å Skåne—Smålands jernväg;
- från Klippans station å Helsingborg—Hessleholms jernväg till Östra Ljungby station å Skåne—Smålands jernväg;
- från ändpunkten af Stockholm—Rimbo jernvägsaktiebolags jernväg mellan Stockholm och Djursholm vid Kohagsviken förbi Svalnäs till Ösby station;
- från en punkt belägen 39,³⁴ kilometer från Uttersbergs station å Riddarhyttans aktiebolags jernväg och 2,⁷⁶ kilometer från Forshammars station till Krampens station å statsbanan Krylbo—Örebro;
- från Gefle till Hageström, utgörande ett parallelspar till Gefle—Dala jernväg;
- från Sandvikens lastageplats vid Bråviken till Öfre Virå; samt
- från Vexjö—Klafreströms jernvägs ändpunkt vid Klafreström till Åsheda äfvensom
- å elektrisk spårvägsanläggning från Lund till Bjerred.

Under år 1899 hafva, enligt Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens uppgift, för allmän person- och godstrafik upplåtits:

För trafik öppnade enskilda jernvägar.

Östra Blekinge jernvägsaktiebolags jernväg från Gullbärna station å Mellersta Blekinge jernväg till Torsås i Kalmar län med 1,067 meters spårvidd och 43 kilometers längd;

Kosta jernvägsaktiebolags jernväg från Kosta station till Målerås station å Nybro—Säfsjöströms jernväg med 0,6 meters spårvidd och 13,7 kilometers längd;

delen Nyby—Målarbaden af Norra Södermanlands jernvägsaktiebolags jernväg med 1,435 meters spårvidd och 1,9 kilometers längd;

bandelen Strömsnäs bruk—Vernamo af Skåne—Smålands jernvägsaktiebolags jernväg från Markaryds station å samma bolags jernväg till Vernamo station å Halmstad—Nässjö jernväg med 1,435 meters spårvidd och 78 kilometers längd;

Markaryd—Veinge jernvägsaktiebolags jernväg från Markaryd till Veinge station å Vestkustbanan med 1,435 meters spårvidd och 35,5 kilometers längd;

Kalmar—Torsås jernvägsaktiebolags jernväg från Kalmar läns östra jernvägsstation i Kalmar till Torsås med 0,891 meters spårvidd och 40 kilometers längd;

Östra Skånes jernvägsaktiebolags jernväg från Färlöfs station å Hästveda—Karpalunds jernväg till Strö by med 1,435 meters spårvidd och 4,9 kilometers längd;

bandelen Lyckås gård—Förnäs af Jönköping—Vireda jernvägsaktiebolags jernväg från Jönköping till Vireda med 0,6 meters spårvidd och 14 kilometers längd;

bandelen Bollnäs—Voxna af Dala—Helsinglands jernvägsaktiebolags jernväg från Orsa station å Mora—Orsa jernväg till Bollnäs station å norra stambanan med 1,435 meters spårvidd och 51 kilometers längd;

Stockholm—Vesterås—Bergslagens nya jernvägsaktiebolags jernväg från Ramnäs till Kolbäck med 1,435 meters spårvidd och 26,8 kilometers längd;

Falkenbergs jernvägsaktiebolags jernväg från Fridhem—Elfsereds jernvägs slutpunkt i Elfsered till Mjögback med 0,891 meters spårvidd och 8,4 kilometers längd;

samma jernvägsaktiebolags jernväg från Mjögback's station till Holtsljunga med 0,891 meters spårvidd och 12,9 kilometers längd;

Gotlands jernvägsaktiebolags jernväg från Vestkinde station till Tingstäde med 0,891 meters spårvidd och 12,2 kilometers längd; samt

Vestergötland—Göteborgs jernvägsaktiebolags jernväg från Göteborg öfver Vara station till Skara med bibana från Tumleberg till Håkantorps med 0,891 meters spårvidd och 141,2 kilometers längd.

Längden af de under år 1899 för trafik öppnade nya jernvägar och bandelar uppgår sålunda till 483,5 kilometer; och utgjorde hela längden af de enskilda jernvägarne vid årets slut 7,194 kilometer.

Af de enskilda jernvägarne äro 159 lokomotivbanor med 7,177,3 kilometers längd och 6 hästbanor med 16,7 kilometers längd.

Af lokomotivbanorna hafva

87 st.	med en längd af	4,485,2 km.	en spårvidd af	1,435 m.
1 »	»	»	»	93,0 »
1 »	»	»	»	18,2 »
2 »	»	»	»	48,3 »
11 »	»	»	»	482,6 »
50 »	»	»	»	1,805,9 »
2 »	»	»	»	150,0 »
5 »	»	»	»	94,1 »
159 st.		Summa	7,177,3 km.	

Statens jernvägstrafik.

Under år 1899 har för allmän trafik öppnats bandelen Gellivare—Koskulls kulle; och har härigenom längden af för trafik öppnade statsbanor, utgörande vid 1898 års slut 3,681 kilometer, ökats med 9 kilometer.

Bruttoinkomsten af statsbanornas trafik belöpte sig för år 1899 till omkring 41,000,000 kronor.

Af statens jernvägars trafikinkomster hafva under år 1899 till Statskontoret inlevererats 10,500,000 kronor eller 500,000 kronor mera än i riksstaten för samma år beräknats. Till Statskontoret levererade trafikmedel.

För de af Riksdagen beslutade statsbanebyggnaderna Krylbo—Örebro och Boden—Ytter-Mörjärv hafva arbetena under år 1899 hufvudsakligen omfattat å den förra byggnaden bandelen mellan Hedkärre och Sällinge samt å den senare sträckan mellan Niemifors och Mattismyran. Statens jernvägsbyggnader.

Å de likaledes af Riksdagen beslutade statsbanebyggnaderna Gellivare—riksgränsen och Göteborg—Skee hafva arbetena omfattat å den förstnämnda definitiv utstakning af banan i hela dess längd, hvarjemte byggnadsarbetena pågått såväl mellan Gellivare och Luossavaara som mellan riksgränsen och Abiskojoek, och å den senare definitiv utstakning af bandelen Uddevalla—Skee.

Kongl. Maj:t har den 26 Maj 1899 godkänt ett emellan Kongl. Jernvägsstyrelsen och styrelsen för Örebro—Köpings jernvägsaktiebolag den 28 Februari 1899 upprättadt kontrakt angående förvärfvande för svenska statens räkning af bandelen Örebro—Frövi af Örebro—Köpings jernväg och angående öfvertagande af kontrakt om trafikerande af Örebro—Svartå jernväg. Inköp för statens räkning af bandelen Frövi—Örebro m. m.

Kongl. Maj:t har den 29 Mars 1899, med ändring af hvad i § 5 i nådiga aflöningsreglementet för tjenstemän och betjente vid statens jernvägar den 15 Oktober 1897 finnes bestämdt angående högsta arfvode för lokomotivputsare, vagnputsare, pumpare och kolvakt, förordnat, att högsta arfvode för bemälda betjente skall utgå inom 12:te klassen med årligt belopp af 780 kronor. Arfvode för lokomotivputsare, vagnputsare, pumpare och kolvakt vid statens jernvägar.

Kongl. Maj:t har den 21 April 1899 meddelat bestämmelser angående resekostnads- och traktamentsersättning till tjenstemän vid statens jernvägar vid tjänsteresor utom Sverige. Resekostnadsersättning till tjenstemän vid statens jernvägar vid tjänsteresor utom Sverige.

Kongl. Maj:t har den 30 Juni 1899 uppdragit åt komitén för utredning beträffande de mera betydande vattenfall i landet, hvilka helt och hållet eller delvis kunna anses vara i statens ego m. m., att jemväl verkställa utredning hvilka statens vattenfall må kunna med fördel användas för elektrisk drifkraft åt statsjernvägarne. Elektrisk drifkraft åt statsjernvägarne.

Ordnande af
centralstationen i Stockholm.

Sedan Kongl. Maj:t, på framställning af Jernvägsstyrelsen, medgifvit att, för erhållande af förslag till ordnande af centralstationen i Stockholm, en international täflan finge anordnas och härför anvisat ett belopp af 24,000 kronor att fördelas i tre särskilda pris, och dylik täflan med anledning häraf utlysts, hade vid täflingstidens utgång 14 olika förslag inkommit.

Efter företagen granskning af dessa täflingsförslag af den därför tillsatta prisnämnden, blefvo, på hemställan af bemälda nämnd, första och tredje prisen utdelade, hvaremot andra priset, enligt Kongl. Maj:ts medgifvande, användes till två extra pris. Med ledning af de sålunda prisbelönade förslagen hafva derefter förberedande arbeten för utarbetande af definitivt förslag påbörjats.

Kostnadsersättning till landsstats- och ecklesiastike tjänstemän för en del resor inom tjänstgöringsdistrikten m. m.

I sammanhang med utfärdande af nådiga kungörelsen angående handhafvande af vissa förvaltningsbestyr för arméns räkning, har Kongl. Maj:t den 22 September 1899 ej mindre, med upphäfvande af nådiga kungörelsen angående kostnadsersättning till militära, landsstats- och ecklesiastike tjänstemän för en del resor inom tjänstgöringsdistrikten den 11 Februari 1881 med deri vidtagna ändringar, utfärdat kungörelse angående kostnadsersättning till landsstats- och ecklesiastike tjänstemän för en del resor inom tjänstgöringsdistrikten, än äfven utfärdat särskilda kungörelser dels angående ändring i § 9 af nådiga kungörelsen om nämndemäns rätt till ersättning för extra förrättningar samt om godtgörelse till fjerdingmän för vissa uppdrag den 30 December 1863, sådant detta lagrum lyder enligt nådiga kungörelsen den 3 Juli 1885, m. m., dels ock om ändringar af §§ 5, 16 och 73 af nådiga reglementet för jernvägarnes begagnande under fredstid för militära ändamål den 25 Juli 1884.

Förordningen angående expeditionslösen.

Kongl. Maj:t har utfärdat särskilda nådiga kungörelser dels den 5 Maj 1899 angående ändrad lydelse af § 14 i förordningen angående expeditionslösen, dels den 2 Juni 1899 angående ändrad lydelse af § 12 i samma förordning, dels den 27 Oktober 1899 angående expeditionslösen vid landsarkiv, dels ock den 30 December 1899 angående ändrad lydelse af § 15 i förenämnda förordning.

Förordningen angående mosaiske trosbekännares rättigheter och skyldigheter här i riket.

Kongl. Maj:t har den 22 Juni 1899 utfärdat kungörelse angående upphäfvande af sista punkten i 2 § af Kongl. förordningen den 30 Juni 1838 angående mosaiske trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket.

Kongl. Maj:t har den 21 April 1899 utfärdat kungörelse angående upp-
tagande för svenska statens räkning af ett tre och en half procents svenskt statslån.
statslån.

Den 7 Juli 1899 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse i anledning af Riks-
dagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning. Riksbankens
styrelse och
förvaltning.

Kongl. Maj:t har den 15 December 1899 utfärdat kungörelse angående den
vid 1899 års riksdag åtagna bevilning af fast egendom samt af inkomst. Bevilning af
fast egendom
samt af in-
komst.

Kongl. Maj:t har den 19 Maj 1899 utfärdat kungörelse angående ändring
i 8 § i gällande förordning angående stämpelafgiften. Stämpel-
afgiften.

Den 2 Juni samma år utfärdade Kongl. Maj:t ny förordning angående
stämpelafgiften.

Den 26 Maj 1899 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändring
i gällande föreskrifter om åsättande af grundskatt m. m. Ändring i före-
skrifterna om
åsättande af
grundskatt
m. m.

Kongl. Maj:t har den 20 Oktober 1899 utfärdat kungörelse angående före-
skrifter för utarrendering af kronan tillkommande jordegareandel i grufva. Föreskrifter för
utarrendering
af kronan till-
kommande
jordegareandel
i grufva.

Kongl. Maj:t har den 22 September 1899 utfärdat kungörelse angående
förändrad lydelse af §§ 4, 7 och 16 i nådiga instruktionen för Kongl. Stats-
kontoret den 8 December 1876, §§ 4 och 16 sådana de lyda enligt nådiga kun-
görelsen den 7 December 1888. Ändring i in-
struktionen för
Statskontoret.

Den 10 Juli 1899 utfärdade Kongl. Maj:t kungörelse angående förbud för
embets- och tjänstemän, som med utsökningsmål hafva befattning, att i eget
namn i bankinrättning insätta tjänstemedel. Förbud för
vissa embets-
och tjänstemän
att i eget namn
i bankinrätt-
ning insätta
tjänstemedel.

Samma dag utfärdade Kongl. Maj:t kungörelse angående inventering hos
vissa embets- och tjänstemän. Inventering
hos vissa
embets- och
tjänstemän.

Jemlikt Statsrådet och chefen för Finansdepartementet den 26 Maj 1899
lemnadt nådigt bemyndigande har bemålde departementschef den 15 derpå-
följde Juni uppdragit åt två personer att utarbete en handbok öfver gällande
föreskrifter rörande de i rikshufvudboken uppförda anslag och fonder. Handbok öfver
i rikshufvud-
boken upp-
förda anslag
och fonder.

Komité för utredning af frågan om beredande af tillfälle för mindre bemedlade att förvärfva sig egna hem.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 13 Maj 1899 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning, huruvida och i hvilket afseende ytterligare åtgärder måtte kunna vidtagas för beredande af tillfälle för mindre bemedlade arbetare att på landsbygden förvärfva sig egna hem samt derefter till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill denna utredning kunde för- anleda, har Kongl. Maj:t den 10 Juli samma år tillsatt en komité med uppdrag att verkställa den af Riksdagen sålunda begärda utredning.

Myntverket. Vid Myntverket hafva sedan sista riksdags sammanträde blifvit utmyntade:

Guldmynt: 20-kronor	Kr. 5,216,960: 00
5-kronor	» 520,505: 00
Silfvermynt: 50-ören	» 360,035: 00
25-ören	» 364,619: 75
10-ören	» 204,113: 00
Bronsmynt: 5-ören	» 61,258: 00
2-ören	» 43,445: 00
1-ören	» 28,214: 00

hvarjemte under samma tid från Myntverket, hufvudsakligen till landsorten, utvexlats:

i silfvermynt	Kr. 3,193,100: 00
» bronsmynt	» 110,100: 00

samt under enahanda tid preglats 16,534 stycken medaljer till värde af 63,676 kronor 73 öre.

Komité för utarbetande af förslag till nya stater för post- och telegraf- verken.

Kongl. Maj:t har den 2 Juni 1899 tillsatt en komité med uppdrag att utarbeta förslag till nya stater för post- och telegrafverken.

Sakkunnige för utarbetande af förslag till ändring i stad- gandena angående tillhandahållande af tid- ningar genom postverkets försorg.

Jemlikt Statsrådet och chefen för Finansdepartementet lemnadt nådigt be- myndigande har bemälda departementschef den 15 Juni 1899 tillkallat ett antal af fem personer för utarbetande inom departementet af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg.

Jernvägspost- befordran.

Jernvägspostbefordran har anordnats å de enskilda jernvägslinierna Bollnäs—Voxna, Elfsered—Holtsljunga, Gellivare—Koskullskulle, Gullberna—Torsås, Kol- bäck—Ramnäs, Lyckås' gård—Bunn, Markaryd—Veinge, Strömsnäs' bruk—Vernamo, Torsås—Kalmar och Vestkinde—Tingstäde.

Under år 1899 har postkontor inrättats i Åstorp, hvadan postkontorens De fasta post-
antal vid utgången af samma år utgjorde 188, eller 1 mer än vid 1898 års anstalterna.
utgång.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer upp-
gick vid 1899 års slut hela antalet fasta postanstalter till 2,571, eller 86 flera
än vid 1898 års utgång.

Under år 1898, det senaste år, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter Antalet post-
föreligga, hafva, enligt anställda beräkningar, inom riket blifvit behandlade försändelser.
239,611,660 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jemförelse med näst-
föregående år utvisar en tillökning af 12 procent.

Särskildt har beräknats, att på grund af abonnement blifvit genom post-
verket forskaffade 133,061,248 nummerexemplar tidningar och tidskrifter, hvilket
utvisar en tillökning af 19,9 procent.

Beträffande den inrikes postutvexlingen hafva, jemlikt af Kongl. Maj:t under Ändringar i
den 30 Juni 1899 meddeladt nådigt beslut, vissa ändringar blifvit genomförda. fråga om in-
Såsom de viktigaste sålunda tillkomna förändringarna må framhållas, att rikets post-
bestämmelserna rörande omfånget och beskaffenheten af inrikes korsbandsförsän- utvexlingen.
delse bragts i öfverensstämmelse med de stadganden, som i fråga om den in-
ternationella postutvexlingen beslutats vid postkongressen i Washington år 1897,
samt att det högsta belopp, hvarå inrikes postanvisning och postförskott må
lyda, bestämts skola utgöra 500 kronor i stället för, såsom tillförene, allenast
100 kronor.

I fråga om poststationers af första och andra klass befogenhet att behandla Ändrade be-
assurerade försändelser, postanvisningar och postförskotts-försändelser hafva för- stämmelser be-
ändrade bestämmelser utfärdats, i sammanhang hvarmed beträffande post- träffande post-
stationernas befogenhet stationernas
nernas klassindelning vissa jemkningar vidtagits. m. m.

En ny allmän poststadga har under den 9 September 1899 utfärdats, uti Ny poststadga.
hvilken de förändringar i afseende å postutvexlingen, hvilka tillkommit efter
utgifvandet af 1892 års poststadga, blifvit behörigen iakttagna.

Utöfver de löpande göromålen och vid sidan af förarbetena till omförmälda Arbeten inom
nya poststadga hafva jemväl under år 1899 hos Generalpoststyrelsen pågått arbeten Generalpost-
för åstadkommande af ett särskildt brefpostreglemente äfvensom för tillförene styrelsen.
utfärdade postreglementens revision och bringande till samstämmighet i nödiga
delar ej mindre med den nya poststadgan och berörda, snart fullbordade bref-
postreglemente än äfven med de i Washington 1897 afslutade internationella
postfördrag jemte tillhörande expeditionsreglementen.

Tjenstebref-
kort med order
till bevarings-
män. Särskilda bestämmelser hafva af Kongl. Maj:t, jemlikt nådigt bref den 7 April 1899, meddelats angående tillverkning och användning af tjenstebrefkort med order till bevaringsmän om krigstjenstgöring.

Posthusbygget
i Stockholm. De omfattande byggnadsarbetena för nytt posthus i Stockholm, hvilka, på grund af erhållet nådigt bemyndigande, stälts under närmaste öfverinseende af en särskildt tillsatt byggnadskomité, hafva under år 1899 oafbrutet fortgått.

Utvexling med
Portugal af
aasurerade
postförskotts-
bref. På grund af öfverenskommelse med portugisiska postförvaltningen har tillfälle beredts att taga postförskott jemväl å bref med angifvet värde, som utvexlas mellan Sverige och Portugal.

Utvexling med
Storbritannien
och Irland m. fl.
Med angifvet
värde. Mellan, å ena sidan, Sverige samt, å andra sidan, dels Storbritannien och Irland, dels britiska Indien, dels ock vissa britiska kolonier har anordnats utvexling af bref med angifvet värde till högsta belopp af, i allmänhet, 3,000 francs (2,160 kronor).

Sjöpostförbin-
delsen Trelle-
borg—Sass-
nitz. Från och med den 1 Maj 1899 har postförbindelsen å linien Trelleborg—Sassnitz på det sätt utvidgats, att, såsom redan under 1898 års sommarmånader försöksvis egt rum, turerna å linien året om utsträckts från en till två om dygnet i hvardera riktningen.

Sveriges del-
tagande i fest
till minne af
verldspostför-
eningens in-
stiftelse. Sedan Schweiziska edsförbundets president inbjudit Sverige och Norge att genom ombud låta sig representeras vid en minnesfest, som är afsedd att öppnas i Bern den 2 Juli 1900 i anledning deraf att dåmera tjugufem år förflutit, sedan verldspostföreningen instiftades, har Kongl. Maj:t för Sveriges del mottagit berörda inbjudning äfvensom utsett ombud att vid nämnda minnesfest representera Sverige.

Post-
sparbanken. Antalet postanstalter, hvilka såsom postsparbankskontor betjena allmänheten med emottagande och utbetalande af postsparbanksmedel, utgjorde vid 1899 års slut 2,567, hvarjemte sparmärkesförsäljningsställenas antal uppgick till 4,310, deraf 2,566 postanstalter.

Antalet delegare i Postsparbanken utgjorde vid samma års början 535,305. Under året hafva tillkommit 84,466, under det att 54,186 afgått genom uttagande af samtliga innestående medel. Delegareantalet vid årets slut utgjorde förden-
skull 565,585, deruti dock inberäknadt antalet delegare, hvilkas innestående medel under året preskriberats.

Under år 1899 insattes i Postsparbanken 15,800,663 kronor och uttogos 21,932,928 kronor 79 öre, hvadan delegarnes behållning, som vid årets början uppgick till 64,033,595 kronor 64 öre, minskats med 6,132,265 kronor 79 öre

och vid årets utgång utgjorde 57,901,329 kronor 85 öre, oberäknadt upplupna räntor för året.

Postsparbankens inlåningsränta, som sedan 1897 års ingång varit fastställd till 3,3 procent, höjdes jemlikt kungörelsen den 26 Maj 1899 från den 1 derpå följde Juli åter till den ursprungliga räntefoten, 3,6 procent för år.

De af Postsparbanken förvaltade medlen voro vid 1899 års utgång placerade dels uti obligationer, utfärdade af svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet till ett bokfördt värde af 47,447,715 kronor 74 öre, dels ock i direkta lån till kommuner till ett sammanlagdt kapitalbelopp af 15,834,921 kronor 60 öre, hvarjemte vid årets utgång i Riksbanken innestodo 313,236 kronor 85 öre.

På grund deraf att, såsom ofvan nämnts, uttagningarne af postsparbanksmedel under år 1899 öfverstigit insättningarna med 6,132,265 kronor 79 öre, har Postsparbanken sett sig nödgad att under året afyttra innehafda obligationer till ett nominelt belopp af 1,660,800 kronor, hvarjemte Postsparbanken hos Riksbanken och Riksgäldskontoret upptagit lån å tillhoppa 2,600,000 kronor, hvilka lån vid årets slut fortfarande äro oguldna.

Efter senaste Riksdags sammanträde hafva inom statstelegrafnätet, såsom slutresultat af 1899 års byggnadsarbeten, tillkommit omkring 100 km. linier och 650 km. trådledning, så att telegrafnätet vid 1899 års slut upptog i linier och kablar omkring 8,900 km. samt i ledningar omkring 26,550 km.

Statstelegrafnätet.

Jemlikt dertill erhållet nådigt bemyndigande har en filialtelegrafstation under år 1899 inrättats i Stockholm, hvarjemte rikstelefonstationerna i Vara och Hultsfred blifvit ändrade till statstelegrafstationer.

Nyirättade telegrafstationer.

På grund af nådigt bemyndigande har telegrafstationen i Brännö indragits och har i dess ställe inrättats en telefonstation, hvarigenom tillfälle till telegramvexling med denna ort fortfarande är allmänheten beredt.

Indragen telegrafstation.

Vid telefonstationerna å 32 orter inom riket har anordnats expedition för utvexling af telegrammer på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, hvaremot dylik expedition upphört vid 3 telefonstationer.

Anordnande af telegramexpeditioner vid telefonstationer.

För befordran af telegrammer, affattade på svenska språket, till stationer i Sverige, Norge och Danmark har ett telegraminlemningsställe öppnats i hvardera af städerna Stockholm och Sundsvall, äfvensom i Kattarp, hvaremot det ena telegraminlemningsstället i Visby under år 1899 indragits.

Telegraminlemningsställen.

Jernvägsstationer i förbindelse med telegrafnätet. I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 20 jernvägsstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark och 45 för allmän internationel korrespondens. Derjemte hafva 26 jernvägstelegrafstationer, som förut varit öppna allenast för skandinavisk korrespondens, upplåtits jemväl för internationel telegramvexling.

Hela antalet telegrafanstalter i riket. Statstelegrafstationerna i riket med inberäkning af 8 rikstelefonstationer utgjorde vid 1899 års utgång 178 och voro då med dem förbundna 274 telegramexpeditioner för befordran af telegrammer på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, 1,212 jernvägstelegrafstationer samt 2 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af samma år uppgick till 1,666.

Telegramvexlingen. Under år 1898, det senaste, för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 2,294,809 taxerade telegrammer, deraf 1,122,123 inländska, 841,430 till eller från utlandet samt 331,256 transiterande telegrammer.

Statens telefonförbindelser. Inom rikstelefonnätet hafva såsom slutresultat af 1899 års byggnadsarbeten, förutom abonnentlinier och abonnentledningar, tillkommit 1,200 km. linier och 5,000 km. dubbeltrådiga förbindelseledningar samt afgått 500 km. enkeltrådiga förbindelseledningar, så att telefonnätet vid 1899 års slut omfattade i linier omkring 11,100 km. samt i förbindelseledningar omkring 43,650 km., deraf enkeltrådiga 2,550 km. och dubbeltrådiga 41,100 km.

Inköpta telefonnät. Följande enskilda telefonledningar och telefonnät hafva blifvit för statens räkning inköpta:

- ledningen Skellefteå—Löfånger,
- » Sala—Vester Fernebo
- Kårböle telefonförenings nät,
- Delsbo » »
- Nyeds » »
- Axvalls » » samt
- Nysätra kommuns telefonförenings nät.

Telefonapparater. Antalet af de i telegrafverkets telefonnät uppsatta telefonapparater har under år 1899 ökats med omkring 7,000, och utgjorde sammanlagda antalet af nämnda apparater vid årets slut omkring 45,000.

Nya telefonkablar. En ny 4-trådig telefonkabel har under år 1899 utlagts från Hildesborg till Vedbæk på Sjællands ostkust.

I Kalmarsund har mellan Refsudden och Stora Rör utlagts en ny 4-trådig telefonkabel, hvarigenom Öland kommit i förbindelse med rikstelefonnätet.

Antalet vaxel- och centraltelefonstationer har under år 1899 ökat med 109, så att hela antalet vid årets utgång uppgick till 990. Vaxel- och centraltelefonstationer.

Under år 1898, det senaste, för hvilket, enligt hvad ofvan är nämnt, fullständig statistik blifvit upprättad, har antalet telefonexpeditioner uppgått till 96,632,726, deraf 513,774 utgjorts af telefonerade telegrammer samt återstoden af samtal. Vaxlade telefonsamtal.

Genom nådigt bref den 19 Maj 1899 har bifall lemnats att använda ett belopp af högst 24,000 kronor för inköp af en tomt i Nässjö och uppförande derå af byggnad för telegraf- och telefonstation. Inköp af tomt i Nässjö.

Kongl. Maj:t har den 27 Januari 1899 utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 21 och 22 i det för telegrafverkets pensionsinrättning den 17 December 1886 utfärdade reglemente. Ändrad lydelse af telegrafverkets pensionsinrättnings reglemente.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 3 och 13 i det för telegrafverkets enke- och pupillkassa den 17 December 1886 utfärdade reglemente. Ändrad lydelse af telegrafverkets enke- och pupillkassas reglemente.

Sedan Kongl. Maj:t den 29 Mars 1899 förklarar, att hinder icke mötte för afslutande af aftal i öfverensstämmelse med upprättadt förslag till ny öfverenskommelse rörande den telegrafiska förbindelsen mellan Sverige och Tyskland med vissa smärre ändringar, har Kongl. Maj:t den 9 derpåföljde Juni uppdragit åt Generaldirektören Storckenfeldt att för Sveriges del underteckna ifrågavarande förslag till öfverenskommelse. Ny öfverenskommelse rörande den telegrafiska förbindelsen mellan Sverige och Tyskland.

Sedan staden Örebro så till vida fullgjort de för åtnjutande af stapelstads-, tullkammare i Örebro. nederlags- och transitupplagsrätt föreskrifna vilkor, att något hinder icke mötte för staden att af sagda förmåner sig tills vidare begagna, öppnades tullkammare derstädes den 1 April sistlidet år.

Kongl. Maj:t har den 5 Maj 1899 låtit utfärda förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge att, der icke annorlunda stadgas, lända till efterrättelse till och med den 15 Maj 1900. Sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge.

Ändringar i Kongl. Maj:t har den 2 Juni 1899 låtit utfärda kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 19 och 20 i tullstadgan den 2 November 1877.

Tullbehandling af visst från Norge ankommande, Sverige transiterande resgods. Den 29 September 1899 har Kongl. Maj:t meddelat särskilda föreskrifter angående tullbehandling af resgods, som på jernväg ankommer från Norge till Mon för vidare direkt befordran till utlandet öfver Helsingborg.

Tulltaxan. Kongl. Maj:t har den 20 Oktober 1899 låtit utfärda kungörelse angående fortsatt tillämpning af tulltaxan den 24 Oktober 1898 med vissa ändringar.

Ändring i tulltaxeunderrättelserna. Den 5 Maj 1899 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af § 9 mom. 1 c) i tulltaxeunderrättelserna.

Nederlags- och transitupplagsrätt. Nederlags- och transitupplagsrätt har enligt nådigt bref den 20 Oktober 1899 beviljats staden Borås.

Komité för utredning beträffande statens mera betydande vattenfall. Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 2 Maj 1898 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta i vissa i skrifvelsen angifna afseenden verkställa undersökning och utredning beträffande de mera betydande vattenfall i landet, hvilka helt och hållet eller delvis kunde anses vara i statens ego, äfvensom om och hvilka åtgärder borde från statens sida vidtagas för att dessa naturtillgångar måtte komma landet i dess helhet till godo, samt derefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan utredning kunde gifva anledning, har Kongl. Maj:t, efter det Kammarkollegium och Domänstyrelsen, hvilka embetsverk inhemtat yttranden från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i rikets samtliga län, på nådig befallning gemensamt inkommit med uppgift å sådana vattenfall, som afsåges i Riksdagens berörda skrifvelse, samt dervid tillika meddelat de för ärendets utredning erforderliga upplysningar rörande ifrågavarande vattenfall, som kunde inhemtas af i embetsverken befintliga eller eljest för dem tillgängliga handlingar, den 9 Juni 1899 tillsatt en komité med uppdrag att verkställa den af Riksdagen i förenämnda afseende begärda undersökning och utredning äfvensom förklarar, att Kammarkollegii och Domänstyrelsens berörda utredning jemte öfriga till ärendet hörande handlingar skulle komitén tillställas.

Skogskomitén. Sedan den för utredning angående lämpliga åtgärder för främjande af den enskilda skogshushållningen af Kongl. Maj:t den 16 Oktober 1896 förordnade komité den 9 September 1899 afgifvit underdånigt betänkande med förslag i ämnet, har Kongl. Maj:t den 20 derpåföljde Oktober infordrat yttranden i ämnet från vederbörande myndigheter.

Sedan de af chefen för Finansdepartementet jemlikt nådigt bemyndigande för vidtagande af revision i gällande jagtstadga m. m. tillkallade komiterade den 12 Maj 1898 afgifvit betänkande, innefattande förslag till lag om rätt till jagt samt till jagtstadga och andra dermed sammanhängande författningar, samt dels Domänstyrelsen, efter att hafva inhemtat yttranden från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i rikets samtliga län, rörande dessa förslag, dels ock Vetenskapsakademien i hvad afsåge bestämmelser angående jagttiden inkommit med infortrade underdåniga utlåtanden, har Kongl. Maj:t den 29 Mars 1899 beslutat inhemta Högsta Domstolens utlåtande öfver berörda förslag till lag om rätt till jagt.

Revision af
gällande jagt-
stadga m. m.

Beträffande sådana mindre kronoegendomar, som enligt Riksdagens beslut få försäljas, har Kongl. Maj:t under år 1899 godkänt afgifna köpeanbud å 47 till försäljning utbudna dylika egendomar, hvilka med taxeringsvärde af tillsammans 345,300 kronor betingat ett belopp af 622,025 kronor 82 öre. Dessutom äro för tillsammans 27,417 kronor försålda 18 jordområden tillhörande kronoegendomar, hvilka fortfarande skola utarrenderas, samt för 21,606 kronor 7 öre 18 lägenheter tillhörande kronoegendomar, om hvilkas försäljning beslut är fattadt.

Försäljning af
mindre krono-
egendomar.

För 164 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under år 1899 blifvit upprättade.

Skogshushåll-
ningsplaner.

I enlighet med föreskriften i nådiga brevet den 29 Maj 1891 angående upplåtelse åt enskilde af odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län för bildande af skogstorp hafva under år 1899 kontrakt om ytterligare 8 dylika lägenheter blifvit upprättade, så att antalet skogstorp numera utgör 198.

Skogstorp i
Norrländ.

Till enskilda skogsewares tjänst hafva jemväl under år 1899 varit anställda sex skogsingeniörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk vid 196 särskilda för- rättningsställen under sammanlagdt 653 arbetsdagar.

Statens skogs-
ingeniörer.

För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva köp afslutats om 55,204 hektar 52 ar för en köpeskilling af 3,173,716 kronor.

Kronoparker-
nas tillökning.

Till utförande under år 1899 har Domänstyrelsen godkänt af vederbörande skogstjenstemän upprättade afdikningsplaner för sankmarker å kronoskogar i Norr- och Vesterbottens län, hvilka planer omfattat 33 särskilda lägenheter med en areal af tillhopa 3,667 hektar för en beräknad dikningskostnad af 92,750 kronor.

Afdikning å
kronoskogar.

Fridlysning af vildt. Kongl. Maj:t har den 27 Januari 1899 förordnat att all jagt efter den tyska haren (*Lepus europæus*, Pall.) inom Kristianstads och Malmöhus län, med undantag för ön Hven, skall under årets alla månader utom November vara förbjuden till den 1 Januari 1902.

Skadeinsekten Nunnan. Under år 1899 hafva omfattande åtgärder till bekämpande af skadeinsekten Nunnan inom Södermanlands och Östergötlands län blifvit vidtagna. Åtgärderna hafva hufvudsakligen bestått dels uti total afverkning af utaf insekten angripna skogsbestånd och dels uti, efter föregången gleshuggning eller genomgallring, verkställd limning af infekterade bestånd, dervid skogen å en ytvidd af 6,444 hektar blifvit genom statens försorg och på dess bekostnad på sistnämnda sätt behandlad.

Ändring i förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin. Kongl. Maj:t har den 5 Maj 1899 utfärdat nådig kungörelse om ändrad lydelse af § 10 mom. 4 i Kongl. förordningen angående vilkoren för tillverkning af bränvin den 13 Juli 1887.

Ändring i förordningen angående denaturering af bränvin. Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat nådig kungörelse om ändrad lydelse af §§ 1, 9, 14 och 24 i Kongl. förordningen angående denaturering af bränvin den 10 Oktober 1890.

Restitution af bränvinstillverkningskatt för finkelolja. Kongl. Maj:t har den 30 November 1899 utfärdat nådig kungörelse angående restitution af bränvinstillverkningskatt för finkelolja, afsedd till tekniskt ändamål.

Restitution i vissa fall af bränvinstillverkningskatt. Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat nådig kungörelse angående bestämmelser i fråga om restitution i vissa fall af tillverkningskatt för bränvin, som vid staten tillhörigt krutbruk användes för tillverkning af krut.

Komité för utredning angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet. Sedan Riksdagen, jemte anmälan att Riksdagen afslagit det i Kongl. Maj:ts den 24 Februari 1899 till Riksdagen aflåtna nådiga proposition framlagda förslag till lag angående civile tjensteinnehafvares rätt till pension af staten m. m., i sammanhang härmed anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjensteinnehafvarne lemnade bidrag äfven till sin egen pensionering samt för Riksdagen framlägga det förnyade förslag till pensionering af civile embets- och tjenstemän, som efter dylik utredning kunde finnas af förhållandena påkalladt, har Kongl. Maj:t den 9 Juni samma år tillsatt en komité med uppdrag att verkställa den af Riksdagen sålunda begärda utredningen angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet.

Kongl. Maj:t har den 9 Juni 1899 utfärdat förnyadt nådigt reglemente för civilstatens pensionsinrättning.

Nytt reglemente för civilstatens pensionsinrättning.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat förnyadt nådigt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa.

Nytt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa.

Kongl. Maj:t har den 30 Juni 1899 utfärdat kungörelse angående dels förändrad lydelse af 14 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för den med civilstatens enskilda enke- och pupillfond förenade kapital- och lifränteförsäkringsanstalt den 28 September 1883, dels ock afveckling af nämnda försäkringsanstalt.

Ändring i reglementet för den med civilstatens enskilda enke- och pupillfond förenade kapital- och lifränteförsäkringsanstalt m. m.

Kongl. Maj:t har den 19 Maj 1899 utfärdat lag om ändrad lydelse af 18 § i lagen angående bankaktiebolag den 19 November 1886.

Ändring i lagen angående bankaktiebolag.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat lag om ändrad lydelse af § 31 i kungörelsen angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 Juni 1874.

Ändring i kungörelsen angående enskilda banker.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld, som vid 1897 års utgång utgjorde 296,324,880 kronor, uppgick vid 1898 års slut till 294,374,066 kronor 67 öre, hvaraf mot inhemska obligationer 115,350,200 kronor, mot tyska 149,219,466 kronor 67 öre och mot franska 29,804,400 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 % å 14,627,700 kronor, 4 % å 192,421,500 kronor, 3 ³/₄ % å 31,728,300 kronor och 3 ¹/₂ % å 55,596,566 kronor 67 öre.

Allmänna hypoteksbanken.

Under år 1899 hafva af bankens svenska obligationer försålts 3 ³/₄ % obligationer till belopp af 700,200 kronor och 4 % obligationer till belopp af 1,445,000 kronor. Något nytt obligationslån har icke under samma år af hypoteksbanken upplagts. Under år 1899 hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen: å inhemska 5 procentlånet 206,500 kronor, å inhemska 4 procentlånet 315,000 kronor, å inhemska 3 ³/₄ procentlånet 97,500 kronor; å inhemska 3 ¹/₂ procentlånet 95,600 kronor, å tyska 4 procentlånet 524,800 kronor, å tyska 3 ¹/₂ procentlånet 159,733 kronor 33 öre och å franska 4 procentlånet 654,840 kronor.

Enligt den öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1898 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från de särskilda hypo-

Hypoteksföreningarnes ställning.

teksföreningarne, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, hvari hypoteksföreningarne, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, till allmänna hypoteksbanken då häftade, 265,822,013 kronor 79 öre eller 1,665,440 kronor 4 öre mindre än vid utgången af år 1897.

Allmänna
hypoteks-
kassan för
Sveriges stä-
der.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde vid 1898 års utgång 24,066,000 kronor mot 24,321,400 kronor vid utgången af år 1897. Under år 1899 har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum.

Hypotekskassans fordringar hos delegande stadshypoteksföreningar och kommuner uppgingo vid 1898 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagdt 12,207,911 kronor 14 öre.

Riksbankens
och de en-
skilda bank-
inrättningarnes
kassatill-
gångar.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, vid slutet af November 1899 i rundt tal 30,500,200 kronor emot 34,527,000 kronor vid samma tid år 1898.

De enskilda bankerna egde vid utgången af November 1899 i myntadt och omyntadt guld vid hufvudkontoren 9,356,100 kronor emot 8,389,900 kronor vid samma tid år 1898:

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1899 fans hos aktiebankerna, utgjorde 116,800 kronor emot 133,600 kronor den 30 November 1898.

Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne hade den 30 November 1899 fordringar hos utlandet i räkning och på grund af vaxlar till belopp af 108,342,800 kronor mot skulder å tillhopa 52,739,900 kronor, så att bankernas öfverskjutande fordran hos utlandet utgjorde 55,602,900 kronor emot 36,233,600 kronor vid samma tid år 1898. Derjemte innehade Riksbanken den 30 November 1899 utländska obligationer till ett belopp af 10,172,400 kronor emot 12,175,100 kronor samma dag år 1898.

Utelöpande
banksedlar.

Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1899, i runda tal, för Riksbanken 66,748,800 kronor och för de enskilda bankerna 77,095,800 kronor eller sammanlagdt 143,844,600 kronor. Vid samma tid år 1898 var utelöpande sedelbeloppet 144,795,900 kronor, och har alltså en minskning med 951,300 kronor egt rum, i det att Riksbankens sedelutgifning ökats med 1,062,800 kronor och de enskilda bankernas minskats med 2,014,100 kronor.

Bankernas in-
och utlåning.

I Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne voro den 30 November 1899 innestående:

på sparkasseräkning 84,201,400 kronor emot 62,502,200 kronor samma dag år 1898,

på giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning 167,767,900 kronor emot 151,481,000 kronor samma dag år 1898,

på depositionsräkning 467,170,100 kronor emot 392,255,200 kronor samma dag år 1898.

Beloppet diskonterade inrikes vexlar, som den 30 November 1898 utgjorde 300,785,000 kronor, var vid samma tid år 1899 360,197,200 kronor, och hade således ökats med 59,412,200 kronor.

Vid slutet af November 1899 utestod såsom lån ett belopp af 464,544,000 kronor emot 464,976,900 kronor vid samma tid år 1898, hvilket således innebär en minskning af 432,900 kronor.

Det å kassa- och resekreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1898 till samma tid år 1899 ökats från 88,409,000 kronor till 116,926,700 kronor eller med 28,517,700 kronor, hvarjemte det å löpande räkning utestående beloppet under samma tid ökats från 55,091,800 kronor till 80,625,200 kronor eller med 25,533,400 kronor.

Den 30 November 1899 var derjemte på indrifning beroende ett belopp af 3,085,800 kronor emot 1,492,600 kronor samma dag år 1898.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November 1899 1,025,378,900 kronor emot 910,755,300 kronor vid samma tid år 1898 och hade således ökats med 114,623,600 kronor, under det hela inlåningen på sparkasse-, giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning och depositionsräkning samtidigt ökats med 112,901,000 kronor. Under samma tid hafva bankernas fonder ökats med 45,867,000 kronor.

Under år 1899 har Kongl. Maj:t meddelat följande aktiebolag tillstånd att, utan rätt till utgifvande af egna banksedlar, drifva bankrörelse, nemligen: aktiebolaget Vimmerby folkbank, aktiebolaget Ljusdals folkbank, aktiebolaget Ströms folkbank, aktiebolaget Fränsta bank, aktiebolaget Luleå folkbank och aktiebolaget Söderhamns folkbank.

Nya bank-
aktiebolag.

Kongl. Maj:t har den 27 Januari 1899 utfärdat kungörelse angående preskriptionstid för inlösen af Vesterbottens enskilda banks sedlar.

Preskriptions-
tid för inlösen
af Vesterbot-
tens enskilda
banks sedlar.

Kungörelser hafva af Kongl. Maj:t utfärdats angående frihet från utmätning för pensioner från landtmätarnes i Norrbottens läns understödsförening för deras enkor och harn, bergslagstjenstemännens enke- och pupillkassa, Kristianstad—Hessleholms jernvägsaktiebolags pensions- samt enke- och pupillkassa, pensionsföreningen mellan yngre lärare och tjenstemän vid Lunds universitet, lif- och sjukförsäkringsbolaget Vasa, brand- och lifförsäkringsaktiebolaget Svea, försäkringsaktiebolaget Skandia, lifförsäkringsaktiebolaget Thule,

Frihet från
utmätning för
pensioner.

brand- och lif försäkringsaktiebolaget Skåne, lif försäkringsaktiebolaget Svecia, allmänna pensionsförsäkringsbolaget, lif försäkringsbolaget Vanadis, Mälareprovinsernas enskilda banks pensionsfond för bankens tjenstemän och betjente, enke- och pupillkassan för Göteborgs stads embets- och tjenstemän samt betjente, svenska lif försäkringsbolaget samt för de från norra Östergötlands jernvägsaktiebolag till bolagets personal utgående pensioner.

Författningar i hvarjehanda ämnen. På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat:

den 24 Februari 1899: kungörelse angående förändrad lydelse af § 144 i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga statuter för universiteten i Upsala och Lund den 10 Januari 1876; *den 19 Maj:* kungörelse angående understöd åt lägre tekniska yrkesskolor; *den 26 Maj:* lag om ändrad lydelse af § 8 i lagen angående köttbesigtning och slagthus den 22 December 1897; *den 22 Juni:* kungörelse angående understöd för år 1900 åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *den 22 September:* stadga för tandläkareinstitutet; *samma dag:* instruktion för landsarkivet i Vadstena; *samma dag:* kungörelse angående öfverlemnande af arkivhandlingar till landsarkivet i Vadstena; *den 20 Oktober:* kungörelse angående vissa bestämmelser rörande lektors vid Chalmers tekniska läroanstalt samt vid tekniska elementarskolorna delaktighet i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa; *samma dag:* kungörelse angående ändring af § 18 mom. 4 i instruktionen för förvaltningen af Kongl. och Hvitfeldtska stipendii-inrättningen; *den 27 Oktober:* kungörelse angående skyldighet för innehafvare af apoteksprivilegier att mot pension vid viss ålder afstå privilegierna m. m.; samt *den 17 November:* kungörelse angående ändring af §§ 17 och 18 i nådiga stadgan angående prestval den 26 Oktober 1883.

Komitéeer m.m. Sedan Kongl. Maj:t den 22 Oktober 1897 tillsatt en komité för åstadkommande af utredning och förslag beträffande ändrade grunder för presterskapets aflöning m. m., har nämnda komité under år 1899 afgifvit dels en redogörelse rörande skogsmedel från ecklesiastiska boställen samt dessa medels disposition, dels en utredning rörande det lägst aflönade presterskapets inkomster, dels ock underdånigt betänkande angående utarrendering af presterskapets med jordbruk förenade bostadsboställen.

Under år 1899 hafva underdåniga utlåtanden jemväl afgifvits af dels den af Kongl. Maj:t den 15 April 1898 tillsatta komitén för uppgörande af förslag beträffande lasarettsväsendet, dels ock den af Kongl. Maj:t den 29 Oktober 1897

tillsatta komitén för utredning af väckt fråga om inrättande af en statsmedicinsk anstalt.

Följande komitéer hafva af Kongl. Maj:t tillsatts under år 1899, nemligen: den 19 Maj en komité för afgifvande af underdånigt betänkande och förslag till förändrade bestämmelser i fråga om tillsättande af lärarebefattningar vid rikets universitet och Karolinska institutet m. m. samt den 26 Maj en komité för utredning af åtskilliga frågor rörande de allmänna läroverken.

Vidare har Kongl. Maj:t den 6 Oktober 1899 medgifvit att af chefen för Ecklesiastikdepartementet finge inkallas till antalet högst fem sakkunniga personer för att inom departementets byrå för ärenden angående folkundervisningen biträda vid utredning af vissa frågor rörande folkskoleväsendet.

Kongl. Maj:t har medgifvit inrättandet af följande nya presterliga befattningar, nemligen: en pastoratsadjunkt inom Högbo församling, en komministers-Religionsvår-tjänst inom Arvidsjaurs pastorat, en presterlig tjänst vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, en extra ordinarie presterlig befattning inom Limhamns municipalsamhälle, en pastoratsadjunktstjänst inom Elfkarleby församling, en komministerstjänst inom Mörsils församling, en komministerstjänst inom Själévads församling samt en ytterligare presterlig tjänst inom Fredsbergs pastorat.den.

Kongl. Maj:t har den 7 April 1899 medgifvit, att visst angifvet område af Neder Kalix pastorat må, under namn af Töre församling, sedan nuvarande kyrkoherden i pastoratet från tjänsten afgått samt kyrka och kyrkoherdeboställe inom området anordnats och nödig kyrkobetjening anstälts, från nämnda pastorat afskiljas till eget konsistorielt gäll.Rikets indel-

Kongl. Maj:t har den 16 Juni 1899 förordnat, att viss del af de i jordeboken för Tryserums socken upptagna lägenheterna Bodaström N:is 1 och 2 skall i alla afseenden tillhöra Ukna socken.

Kongl. Maj:t har fastställt förslag till röstgrund vid prestval inom Öregrunds stads- och Gräsö landsförsamlingar.Röstgrund vid prestval.

Under år 1899 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 6 nya kyrkor, till ändring och reparation af 29 samt till altare, orgelfasad eller andra inredningsföremål i 42 kyrkor.Nya kyrkor m. m.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Fors, Bladäckers, Lilla Malma, Sunlocks, Fagerhults, Bokenäs och Husaby församlingar.

Derjemte har Kongl. Maj:t dels medgifvit, att en årlig kollekt må för den i Hjorteds församling inrättade uppfostringsanstalt för döfstumma barn tills vidare fortfarande upptagas i de till Linköpings, Vexjö och Kalmar stift hörande för-

samlingars kyrkor, dels medgifvit, att till understöd för sällskapet Eugeniahemmet må under hvartera af åren 1900, 1901 och 1902 upptagas en kollekt i alla rikets kyrkor, dels förunnat Lunds stifts bibelsällskap rättighet att under åren 1900, 1901 och 1902 för främjande af sällskapets ändamål uppbära en kollekt i stiftets samtliga kyrkor, dels ock medgifvit, att en kollekt för fullbordande af Skara domkyrkas restaurering må under hvartera af åren 1900, 1901 och 1902 upptagas i stiftets alla kyrkor.

Löneregleringar. Kongl. Maj:t har medgifvit den förändring i den för presterskapet i Norbergs pastorat fastställda lönereglering, att af de enligt §§ 4 och 5 i löneregleringsresolutionen utgående lönemedel komministern skall erhålla trettio tre procent och kyrkoherden återstoden.

I sammanhang med ofvan omförmälda beslut om delning af Neder Kalix pastorat har Kongl. Maj:t jemväl meddelat föreskrifter om deraf föranledda ändringar uti den för presterskapet inom nämnda pastorat fastställda lönereglering.

Främmande trosbekännare. Kongl. Maj:t har medgifvit, att den rätt, som genom Kongl. Maj:ts resolution den 12 Maj 1892 tillerkänts presterskapet vid anglikanska församlingen i Stockholm att under lagligen gällande vilkor och bestämmelser förrätta vigsel med laga verkan, må tillkomma anglikanska kyrkans presterskap i allmänhet.

Rätt att besitta fast egendom har medgifvits Salems metodist-episkopalförsamling i Limhamn, S:t Peters metodist-episkopalförsamling i Stockholm och Emanuel metodist-episkopalförsamlingen i Göteborg.

En metodist-episkopalförsamling i Vesterås har förklarats af staten erkänd med rätt till offentlig religionsöfning enligt gällande bestämmelser.

Inspektion. Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1899 inspekterat högre allmänna läroverken i Vesterås, Hernösand och Sundsvall, lägre allmänna läroverken i Eksjö och Vimmerby, pedagogien i Nora äfvensom åtskilliga högre skolor för qvinlig ungdom, samskolor och enskilda gossläroverk med dimissionsrätt till de allmänna läroverken.

Allmänna läroverken. Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1899 års hösttermin 16,742.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, uppgick höstterminen år 1899 till 200.

Under år 1899 hafva 854 lärjungar, deraf 45 qvinnor, aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 19 Maj 1899 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt pedagogierna af tillfällig löneförbättring under år 1900.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1899 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 50 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken under år 1899 tilldelat 8 sådane lärare understöd för resor i utlandet, äfvensom af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profårskurs är anordnad, utdelat 7 resestipendier.

Af de för sådant ändamål anslagna medel har under år 1899 utgått understöd åt 95 högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor.

Högre skolor
för qvinlig
ungdom.

Vid Tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1898—1899 lärjungeantalet 363, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 100, i 2:dra 93, i 3:dje 88, i 4:de 20, specialelever 6 samt extra elever 56.

Tekniska undervisningen.

Under läsåret 1898—1899 utgjorde elevernas antal vid Tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 1,329, inom tekniska skolan för qvinliga lärjungar 300, inom den högre konstindustriella skolan 78 och inom byggnadsyrkesskolan 68. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas antal samma år till 318. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af 178 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för den finare smidesindustrien af 27 lärjungar.

Kongl. Maj:t har den 10 Mars 1899 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karlskrona, Karlshamn, Kristianstad, Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg, Varberg, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Hedemora, Gefle, Söderhamn, Hudiksvall, Hernösand, Sundsvall, Umeå och Luleå äfvensom åt Hessleholms och Kopparbergs tekniska aftonskolor.

Folkskole-
läraresemina-
rierna.

Genom nådigt cirkulär den 19 Maj 1899 har Kongl. Maj:t enligt Riksdagens med anledning af nådig framställning fattade beslut förordnat om löneförbättring för år 1900 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna.

Från och med början af höstterminen år 1899 utvidgades folkskolelärarseminariet i Göteborg och folkskolelärarinneseminiariet i Kalmar med hvar sin parallelklass.

Elevernas antal utgjorde höstterminen år 1899 vid rikets sju folkskolelärarseminarier 751 och vid de fem folkskolelärarinneseminiarierna 521, eller tillsammans 1,272.

Afgångsexamen undergingo 1899 års vårtermin 182 manliga och 117 qvinliga, eller tillsammans 299 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinneseminiarierna af 65 elever, som genomgått första och andra årens lärokurser.

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för bildande af lapska småskolelärare och småskolelärarinnor voro höstterminen 1899 intagna 25 qvinliga elever.

Vid seminariet i Haparanda för bildande af finska småskolelärare och -lärarinnor voro samma termin intagna 32 elever, 7 manliga och 25 qvinliga.

Vid slutet af vårterminen år 1899 aflades examen för behörighet till lärarebefattning vid småskola af 12 elever vid seminariet i Jockmock och af 6 elever vid seminariet i Haparanda.

Vid af landsting underhållna småskolelärare- och småskolelärarinneseminarier hafva under år 1899, enligt till Ecklesiastikdepartementet hittills lemnade uppgifter, 354 elever undergått den pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning som lärare vid småskola m. m., som påbjudes i nådiga stadgan den 28 Maj 1897.

Pröfning af behörighet till erhållande af befattning såsom lärarinna vid småskola har undergått af tillsammans 176 elever vid af enskilda personer anordnade småskolelärarinneseminarier.

Dessutom har sådan pröfning blifvit anställd vid folkskolelärarseminariet i Vexjö med 1 lärarinna i öfverensstämmelse med § 4 i nådiga stadgan angående pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning som lärare vid småskola och mindre folkskola eller som biträdande lärare vid folkskola den 28 Maj 1897.

Till stipendier vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna hafva för vårterminen år 1899 anvisats tillsammans 37,500 kronor, hvarjemte stipendiemedel till ett sammanräknadt belopp af 9,010 kronor beviljats till seminariel elever, som tala finska eller lapska språket. För höstterminen samma år hafva 37,500 kronor utdelats som stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna samt 8,350 kronor åt elever, som tala finska eller lapska språket.

Af den undervisningsmateriel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, hafva statens samtliga seminarier kostnadsfritt erhållit hvad som för dem ansetts erforderligt.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande folkundervisningen under år 1899 inspekterat folkskolelärarinneseminarier i Umeå samt besökt folkskolelärareseminariet i Göteborg och folkskolelärarinneseminarier i Kalmar för att vid dessa seminarier anordna de parallellklasser, hvartill Riksdagen år 1899 beviljat erforderliga medel, hvarjemte nämnde byråchef har i Landskrona och Helsingborg besigtigat de tomter, som stadsfullmäktige i dessa städer erbjudit sig att öfverlåta åt staten att användas för ett ifrågasatt nytt folkskolelärarinneseminarium.

Enligt de — jemlikt föreskriften i folkskolestadgan den 10 December 1897, ^{Folkskolorna.} § 67, samt nådiga cirkulären den 24 November 1882 och den 6 Oktober 1893 — af folkskoleinspektörerna och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen funnos år 1898 i rikets 2,389 skoldistrikt 15 högre folkskolor samt

4,191 fasta och	688 flyttande, eller tillsammans	4,879 folkskolor,
944 » »	670 » » »	1,614 mindre folkskolor,
3,789 » »	1,416 » » »	5,205 småskolor,

Summa 8,924 fasta och 2,774 flyttande, eller tillsammans 11,698 skolor, eller med inräknande af de högre folkskolorna 11,713.

I de högre folkskolorna undervisade 16 lärare och 1 lärarinna samt i

folkskolorna	4,800 lärare och 2,438 lärarinnor, tillsammans	7,238,
mindre folkskolorna	227 » » 1,392 » »	1,619,
småskolorna	236 » » 5,847 » »	6,083,

Summa 5,263 lärare och 9,677 lärarinnor, tillsammans 14,940, eller med inräknande af de högre folkskolornas lärarepersonal 14,957 förutom 362 lärare och 588 lärarinnor, eller tillsammans 950, som undervisat endast i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde vid 1898 års slut 827,796, hvaraf 419,467 gossar och 408,329 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats på något af nedan angifna sätt	756,791,
» » ej åtnjutit sådan undervisning	64,226,
hvarjemte uppgifter saknas om	6,779,

Summa 827,796.

Bland de vid årets slut befintliga barnen af 7—14 års ålder undervisades under året i

sina egna distrikts fasta folkskolor.....	378,078,	
» » » flyttande folkskolor.....	54,171,	
» » » fasta mindre folkskolor.....	37,668,	
» » » flyttande mindre folkskolor.....	32,861,	
» » » fasta småskolor.....	133,614,	
» » » flyttande småskolor.....	53,006,	
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt.....	15,626,	705,024,
högre folkskolor.....		280,
allmänna läroverk och fackskolor.....		12,240,
skolor för abnorma barn.....		1,080,
enskilda skolor.....		16,654,
hemmen.....		21,513,
		<u>Summa 756,791.</u>

Bland de vid årets slut befintliga barn af 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning på något af ofvan angifna sätt,

hade	10,136	inhemtat folkskolans minimikurs,
»	34,970	aflagt godkänd afgangspröfning samt
uteblefvo	3,428	till följd af sjukdom eller naturfel och
»	15,692	af annan anledning.

Summa 64,226.

Med inräknande af de under året aflidne samt af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 358 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 739,649.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1898 enligt ofvannämnda uppgifter:

	Kronor.	Kronor.
för lärares och lärarinnors aflöning: kontant.....	10,280,701,	
in natura.....	1,223,490,	11,504,191,
» skolbyggnader, skolplatser och inventarier.....		3,857,505,
» undervisningsmateriel.....		305,830,
» öfriga behof.....		2,811,312,
		<u>Summa 18,478,838.</u>

Lönnettillskott af allmänna medel hafva för år 1898 för aflönande af lärare Lönnettillskott. och lärarinnor vid folkskolor, mindre folkskolor och småskolor, enligt till Ecklesiastikdepartementet inkomna uppgifter, utgått med tillsammans 4,644,342 kronor 56 öre.

Understöd har för år 1898 utgått till lärares aflöning vid 1,162 fortsätt- Fortsättnings- ningsskolor med 71,700 kronor. skolor.

För år 1898 har understöd för främjande af undervisning i slöjd för gossar Undervisning utgått till 3,157 skolor och afdelningar med 236,590 kronor 57 öre samt af i slöjd. undervisning i slöjd för flickor till 2,946 skolor och afdelningar med 88,365 kronor.

Till aflönande af vikarier för 253 folkskolelärare, som af sjukdom hindrats att sköta sina befattningar, har för år 1898 utbetalts af allmänna medel 49,375 kronor 83 öre. Statsbidrag till aflönande af vikarie för sjuk folkskolelärare.

Understöd till 15 högre folkskolor har för år 1898 utgått med tillsammans Högre folkskolor. 18,000 kronor.

På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t Folkhögskolor. för år 1899 beviljat understöd åt 28 folkhögskolor med 80,090 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 758 manliga och 566 qvinliga, eller tillsammans 1,324 elever. Det till stipendier åt obemedlade elever vid dessa skolor beviljade anslaget, 20,000 kronor, fördelades nämnda år mellan 343 manliga och 254 qvinliga elever.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter Folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar utgick under år 1898 en summa af 77,878 kronor 47 öre till höjande af folkskolelärares löner till och öfver minimum, till ökande af lärares löner vid mindre folkskolor och småskolor, till aflönande af lärare vid af staten anordnade skolor, till anskaffande af undervisningsmateriel, bildande af finnar. lärare m. m.

De allmänna folkskolorna, döfstumskolorna jemte andra folkundervisnings- Undervisnings- anstalter, som dertill äro berättigade, hafva till nedsatt pris erhållit den undervisningsmateriel, som genom chefens för folkskolebyrån försorg anskaffats.

Kongl. Maj:t har för år 1899 af dertill anvisade medel beviljat understöd Understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare. åt 35 äldre, behöfvande folkskolelärare med tillsammans 10,000 kronor.

Läroanstalter för döfstumma och blinda. Vid seminariet å Manilla för bildande af döfstumskolelärare voro under nästlidna läsår intagna 5 elever, 3 manliga och 2 qvinliga. Vid läsårets slut aflades afgangsexamen af 2 manliga och 3 qvinliga elever, hvilka under nämnda läsår genomgått föreskrifven profårskurs.

Under läsåret 1898—1899 undervisades vid anstalterna för öfveråriga döfstumma 78 elever, hvaraf i Vadstena 30, i Skara 9 och i Bollnäs 39. I slutet af vårterminen 1899 upphörde läroanstalten i Skara med sin verksamhet.

Vid institutet för blinda å Tomtebodå voro under sistlidna läsår intagna 98 elever, deraf 60 gossar och 38 flickor. 70 lärjungar hafva erlagt hel afgift eller derunder, 5 hafva af Kongl. direktionen varit intagna som frielever och 23 hafva varit frielever för de särskilda stiften och Stockholms stad.

Omkring 450 band blindskrifter hafva under skolårets lopp blifvit sålda eller skänkta till behöfvande blinda.

Vid förskolan för blinda i Vexiö voro under ofvannämnda läsår intagna 28 lärjungar, 14 gossar och 14 flickor. Vid slutet af läsåret 1897—1898 utskrefvos 7 lärjungar ur skolan. Af dessa öfvergingo 5 till institutet å Tomtebodå och 2 återvände till sina hem.

Vid handverksskolan i Kristinehamn för blinda undervisades höstterminen 1898 och vårterminen 1899 31 elever, 27 manliga och 4 qvinliga.

Till skolhemmet för blinda döfstumma i Venersborg har Kongl. Maj:t för år 1899 beviljat 5,000 kronor.

Till uppehållande af döfstumskolor har för år 1899 anslagits ett belopp af 210,600 kronor.

Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn. Af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn har för år 1899 utbetalts en summa af 123,737 kronor 50 öre.

Understöd åt vittre författare m. m. Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Antiqvariska forskningsresor. Antiqvariska forskningsresor hafva under år 1899 genom Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.

Föreläsningarkurser för arbetsklassen. Sedan Riksdagen ställt till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1900 af 55,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningarkurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat åtskilliga sådana anstalter understöd.

Fattigvården. På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och

Norge lemnas behöfvande personer från det andra riket, har under år 1899 liqvid för år 1897 emellan de båda statskassorna blifvit gjord.

Af anslaget till sådan fattigvård, som bör af staten bekostas, hafva under år 1899 särskilda belopp blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Kongl. Maj:t har meddelat föreskrifter angående tillämpning af helsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad å visst område vid Oxelösunds jernvägsstation, Odenslunds samhälle inom Brunflo socken af Jemtlands län, Grästorps köping, Axvalls stationssamhälle, visst område vid Arlöfs jernvägsstation, visst område vid Löberöds jernvägsstation, Kyrkesunds och Björholmens fiskelägen, visst område kring Mjölby station, Gullholmens fiskeläge, visst område vid Svedala jernvägsstation samt fiskeläget Hvittemölla. Helsovården.

Bidrag af statsmedel hafva beviljats till afönande af extra provinsialläkare i Jörns, Ryds, Mulseryds, Rätans, Sorsele och Stensele distrikt. Extra provin-
sialläkare
m. m.

Rätt till tjänstårsberäkning lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta har medgifvits för extra provinsialläkare i ofvannämnda distrikt samt dessutom för en andre extra provinsialläkare i Trollhättans distrikt, för en biträdande läkare vid Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, för en extra provinsialläkare i Särna distrikt, för en amanuens vid Stockholms stads epidemisjukhus, för extra provinsialläkare i Grästorps, Bjufs, Oskarströms och Hvellinge distrikt, för en andre underläkare vid allmänna barnhuset i Stockholm, samt för extra provinsialläkare i Björnlunda, Fiskebäckskils, Bys, Herrljunga, Schebo, Nyfors, Avesta, Färila, Näskotts och Löfångers distrikt.

Kongl. Maj:t har medgifvit inrättandet af ett nytt apotek i Kinna by, hvarjemte Kongl. Maj:t dels föreskrifvit, att medikamentsförråden i Delsbo, Ljusdal, Matarengi och Tjörn skola förändras till sjelfständiga apotek, dels ock medgifvit, att ett medikamentsförråd skall inrättas i Dorotea kyrkoby. Nya apotek.

Vid rikets hospital och asyler äro under år 1899 nedanstående byggnadsarbeten utförda: Hospital-
väsendet.

Vid Upsala asyl äro samtliga paviljongerna färdiga, afsynade och godkända, afvensom tillhörande vatten- och afloppsledning, värme- och evakuationsanordningar, köks- och tvättapparater, och är den elektriska belysningen färdig till afsyning i Januari 1900. Spårvägen är terrasserad, grusad och skenbelagd.

Läkareboställena vid Vadstena hospital och asyl samt vid Nyköpings hospital äro fullt färdiga och till begagnande upplåtna den 1 Oktober 1899.

Vid Stockholms hospital är den nya värmeledningen för hospitalets båda cellafdelningar fullbordad, afsynad och tagen i bruk, likaså är den elektriska belysningsanordningen för hela detta hospital fullbordad, afsynad och godkänd.

Vid Lunds hospital och asyl är det beslutade boningshuset för yttre tjänstepersonalen fördt under tak och husets inredning påbörjad.

Arbetena för tillbyggnaden af Göteborgs hospital samt för hospitalets förseende med ny värmeledning och elektrisk belysning hafva i följd af högt upptrifna material- och arbetspriser måst hvila för ritningarnas omarbetande, och kunna dessa arbeten utbjudas på förnyad entreprenad nästkommande vår.

Vid Kristinehamns hospital äro de af Vermlands läns landsting uppförda paviljongerna färdiga och till afsyning anmälda.

Medicinal-
väsendet.

Vid 1899 års ingång uppgick antalet barnmorskor i hela riket till 2,750.

Under loppet af år 1899 hafva inalles 107 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor utexaminerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva 54 utgått från läroanstalten i Stockholm, 38 från den i Göteborg och 15 från den i Lund.

Vidare hafva 103 barnmorskor, deraf 55 i Stockholm och 48 i Göteborg, erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, efter att deruti hafva ådagalagt godkända insigter och färdighet, förklarats berättigade att utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Enligt af Medicinalstyrelsen år 1899 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppymningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1898 med framgång vaccinerats, 110,809. Samma år hafva 114 revaccinationer anmålts.

Veterinär-
undervis-
ningen.

Under år 1899 hafva vid Veterinärinstitutet i Stockholm 102 personer erhållit teoretisk och praktisk undervisning, deraf 70 såsom veterinärelever och 32 såsom hofslagarelärlingar (8 civila och 24 militära). Af veterinäreleverna har en aflagt veterinärexamen och af lärlingarne hafva 20 undergått hofslagarexamen (8 civila och 12 militära).

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 18 Januari 1900.

OSCAR.

L. ANNERSTEDT.